SVEIKINAME PASAULIO MOTERIS KOVO AŠTUNTOSIOS PROGA!

LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 17 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Kovo (March) 7, 1969, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 58-ieji

KRISLAI

Tarptautinė Moters Diena
Kas daugiau laimėjo?
Anglijos princas Charles
Johnsonas apdovanotas
Sukilimas prieš Vatikaną

— Rašo **J. Gasiūnas** —

Kovo 8 d.—Tarptautinė Moters Diena. Visame plačiame pasaulyje ji minima. Socialistinėse ir liaudiškose šalyse ji iškilmingai minima.

Kova už moterims lygias teises sū vyrais visose gyvenimo fazėse dar tebeina. Ypač atsilikusiose šalyse, kaip Afrikoje ir Azijoje, dar nedaug moterys yra laimėjusios. Bet ir pažangiose kapitalistinėse šalyse moterys tebekovoja už lygų mokestį su vyrais.

New Yorko Lietuvių Moterų Klubas minės Tarptautinę Moters Dieną šį sekmadienį, kovo 9, "Laisvės" salėje. Klubas kviečia moteris ir vyrus dalyvauti. Visi bus skaniai pavaišinti.

—:—

Prez. Nixono kelionė Vakarų Europoje baigėsi. Jis visur bandė pataikauti valdovams tų šalių, kuriose jis lankėsi. Sakė, kad atvykęs pasikeisti nuomonėmis įvairiais svarbiausiais klausimais.

Bet ponas Nixonas niekur nesusitiko su tų šalių liaudimi, kovojančia prieš karą Vietname. Kur jis buvo, visur įvyko anti-amerikinės demonstracijos. Bet jis buvo gerai policijos apsaugotas nuo demonstrantų.

Taikos kovotojų balsas, tačiau, nuskambėjo per visą platų pasaulį. Jis pasiekė ir poną Nixoną. Atrodo, kad taikos kovotojai daugiau laimėjo, negu Nixonas.

—:—

Anglijos valdovai bando užgniaužti studentu protesto demonstracijas. Karalienė Elzbieta kooperuoja su premjero Wilsono vyriausybė.

Bet gi karalienės 20 metų sūnus princas Charles, būsimasis Anglijos karalius, pasisakė, kad jis remia studentu protesto demonstracijas, kaip naudingas jaunuomenės pažangai.

Pasirodo, kad revoliucinės idėjos žvmiai paliečia ir karališkąją jaunąją gentkartę.

—:—

Pietų Afrikos respublikos baltieji valdovai susirūpine, kaip jie galės išsilaikyti valdžioje, kuomet nebaltuju afrikiečiu prieauglis penketą kartu didesnis už baltuju.

Dabar šioje respublikoje iš daugiau kaip 19 milijonu gyventoju tik pusketvirto milijono baltuju. Tikrai galima suprasti, kodėl baltieji susirūpine, kaip jiems išlaikyti viešpatavimą.

—:—

Buves prezidentas Johnsonas, išvykdamas iš Washingtono į savo farma Texas valstijoje, buvo gerai aprūpintas finansiniai. Už "pereinamąjį laikotarpį" tarp sausio mėn. ir birželio mėn. jis gavo $375,000 ir priedu išlaidoms $80,000.

O kiek darbininkai, išeidami į pensiją, už "pereinamąjį laikotarpį" gauna? Kiekvienas žinome, kad darbininkai nieko negauna. Jie turi laukti mėnesį laiko, iki gaus mažą pensiją.

—:—

Buves agrikultūros sekretorius Freeman dabar apskaičiuoja, kad su vienu bilijonu dolerių galima panaikinti Amerikoje skurdą ir badą.

Apskaičiavimai rodo, kad apie 10 milijonų amerikiečių periodiniai badą kenčia, o dar daugiau milijonų—nedavalgymą, skurdą.

Bet kai bilijonus dolerių "suvalgo" karas Vietname, tai kovai prieš skurdą ir badą nieko nelieka.

—:—

Sveikatos Apdraudos Institutas apskaičiuoja, kad vyrams tenka, vidutiniai imant, po 10.4 dienas ligoninėje pabūti, o moterims—po 7.4 dienas.

Pasirodo, kad amerikietės moterys ne tik ilgiau gyvena už vyrus, bet ir mažiau serga, trumpesnį laiką esti ligoninėse.

—:—

Sukilimas prieš konservatyvę Vatikano vadovybę visur plečiasi. Jis labai ryškus Olandijoje. Keturi milijonai katalikų visai nenori laikytis popiežiaus Pauliaus įsakymų, enciklikų. Nuo 1964 metų daugiau kaip 700 metė "kunigystės stoną."

Romos katalikų bažnyčia pergyvena revoliucinį periodą. Katalikai irgi nori daugiau laisvių savose parapijose, savajame gyvenime.

Sirhan prisipažino nušovęs senatorių Robert Kennedy

Los Angeles, Calif.—Sirhan B. Sirhan teisme prisipažino, kad jis nušovė senatorių Robertą Kennedy Ambassador viešbutyje.

Sirhano advokatas Grand B. Cooper pasakė, kad "jūs esate kaltinamas žmogžudystėje," kad birželio 5 d. užmušėte Robert Francis Kennedy, ar jūs tai padarėte?

Sirhanas atsakė, kad jis tai padarė, nušovė Kennedį. Sirhanas buvo susinervvavęs, kai prisipažino užmušęs Kennedį. Jis taipgi pasakė, kad jis nenori nieko kito užgauti.

Maršalas Grečko Indijoje

New Delhi, Indija. — Čia atvyko Tarybų Sąjungos gynybos ministras maršalas Grečko pasitarti su Indijos gynybos ministru Singh.

Išteisintas C. L. Shaw ir vėl patrauktas teisman už melą

New Orleans, La. — 12 vyrų džiurė išnešė nuosprendį, kad Clay L. Shaw nekaltas konspiracijoje nužudyti prez. J. Kennedį.

Federalinis distrikto prokuroras Jim Garrison dabar patraukė Shaw į teismą už melavimą po priesaika, kad Shaw nepažino Lee H. Oswaldo ir D. W. Ferrie, kurių jau gyvų nebėra.

Po $1,000 užstatu Shaw buvo iš kalėjimo paleistas. Dar nepaskirtas teismui laikas. Garrisonas teisme įrodysiąs, kad Shaw tikrai pažino Oswaldą ir Ferrie.

New Yorkas. — Savanorių šalpomis palaikomos ligoninės yra perpildytos ligoniais; daktarų ir slaugių stoka.

Čilės konservatyvių ir komunistų balsai rinkimuose pakilo

Santiago. — Čilės kongreso rinkimuose konservatyviai su buvusiu prezidentu Alessandru padidino savo balsų ir atstovų skaičių. Gavo apie 20 proc. visų balsavusių.

Komunistai taipgi gavo daugiau balsų ir turės daugiau atstovų. Jie gavo 15.7 proc. Socialistų balsai sumažėja.

Krikščionių Demokratų Partija išlaikė 20 proc., nors tikėjosi daugiau laimėti. Pasirodo, kad krikščionių demokratų vyriausybė su prezidentu Frei labai daug žadėjo, bet mažai teišteisėjo. Piliečiai ja pradeda nepasitikėti.

Princas užgiria demonstracijas

Londonas.—20 metų Anglijos princas Charles pasisakė, kad jis užgiria studentų protesto demonstracijas, kaip naudingas jaunimo pažangai.

Princas Charles dabar tebėra studentas. Tai būsimas Anglijos karalius.

Suomija kovoja su valkatomis

Helsinkis. — Policija raportuoja, kad 1968 metais buvo areštuota 1,393 valkatos. Taipgi buvo areštuota 251 jaunuolis žemiau 18 metų. Tie jaunuoliai gyvena taip, kaip ir valkatos.

Mažytė Suomija, matyt, turi nemažai nesmagumų su valkatomis ir su ilgaplaukiais hippiais.

Nixono raportas iš kelionės Europoje

Washingtonas. — Antradienio vakare prez. Nixonas pateikė raportą spaudos konferencijai iš savo kelionės Vakarų Europoje.

Savo pranešime jis atžymėjo, kad kelionė gerai pavyko, kad pasitarimai buvę draugiški su valstybių galvomis, kad ir prez. de Gaulle pareiškęs pasitikėjimą Amerika, tik jis priminęs, kad Europa turi rišti savo reikalus nepriklausomai nuo Jungtinių Valstijų vadovybės. Su tuo ir Nixonas sutikęs.

Susitikimuose su valstybių pareigūnais jis patyręs, kad visi pageidauja Amerikos ir Tarybų Sąjungos susiartinimo ir susitarimo Vietnamo, Vidurryčių, Berlyno ir kitais svarbiais klausimais.

Nixonas mano, kad JAV, TSRS, Anglija ir Prancūzija pasitarusios padės Izraeliui ir arabų valstybėms prieiti prie derybų stalo.

Tarybų Sąjunga padėjo pradėti Vietnamo taikos reikalu derybas Paryžiuje, sakė Nixonas. TSRS taipgi nori taikos Vietname, kaip ir mes. TSRS irgi nenori padidinti krizės Berlyne, nei Vidurryčiuose.

Į klausimus atsakydamas, Nixonas pareiškė, kad jis negalės ilgai toleruoti Pietų Vietnamo Išsilaisvinimo Fronto ofensyvo, kuris daro Amerikos jėgoms daug nuostolių. Grasino jėga atsakyti į ofensyvą.

Prez. Nixonas padidinęs krizę savo kelionėje Europoje

Maskva. — Dienraštis "Pravda" rašo, kad prez. Nixonas su savo maršrutu tik padidino politinę krizę Europoje. O toji krizė plečiasi į kitas pasaulio šalis.

Europoje Nixonas dėjo pastangų sutvirtinti militarinį NATO bloką, kuriame verda visokios intrigos ir kuris sudaro naujam karui pavojų.

"Pravda" nurodo, kad Jungtinės Valstijos, Anglija, Vakarų Vokietija ir Izraelis smarkiai ginkluojasi ir nuolat sudaro tarptautinį įtempimą.

Lima, Peru. — Darbininkai su nuodais ir liepsniniais purkštukais per keturias dienas išmušė daugiau kaip 2 milijonus žiurkių.

Pietų Korėjoje teroras prieš demokratinius žmones

Tokijas, Japonija. — Osaka mieste 3,000 japonų mokytojų demonstravo prie Pietų Korėjos konsulato, reikalaudami sulaikyti terorą prieš demokratinius žmones.

Pietų Korėjoje šiuo metu areštuota daug Jungtinės Revoliucinės partijos narių, reikalaujančių demokratinių reformų ir susijungimo su Šiaurės Korėja. Tarp areštuotų yra ir kitų partijų veikėjų, kurie nesutinka su valdžios reakcine politika.

Sostinėje Seoul teismas nuteisė keletą sušaudyti, o 30 pasiuntė į sunkiųjų darbų kalėjimą ilgiems metams. Kiti laukia teismo eilės.

Minės Moters Dieną

Toronto. — Kanados Moterų Kongresas ir kitos moterų organizacijos ruošia Tarptautinės Moters Dienos minėjimą.

Minėjimas įvyks sekmadienį, kovo 9, 585 Cranbrood St. Pradžia 2 val. popiet. Kalbės Ontarijos parlamento narė M. Renwich, Kubos konsulo žmona Cactaneda ir kitos.

JAV -- triukšmingiausia šalis pasaulyje

Washingtonas. — Senatorius Mark O. Hatfield pasakė, kad Jungtinės Valstijos yra "triukšmingiausia šalis pasaulyje gyventi ir dirbti".

Jis apskaičiuoja, kad triukšmas padaro bizniui maždaug po du milijonus dolerių nuostolių kasdien.

Apgavikas prilipo liepto galą

Santa Ana, Calif. — Alabamos valstijoje dirbęs paprastu darbininku, vėliau pasiskelbęs lėktuvų inžinierium, čia atvykęs su falšyvais diplomais patapo medicinos daktaru ir širdies ligų specialistu.

Robert E. Brown patapo dr. Glenn L. Foster ir gydė 87 širdies ligonius, kurių keturi jau mirė. Tuomet pradėtas tyrinėjimas ir surasta, kad jis nėra joks daktaras.

Perskaitę "Laisvę" paduokite kitiems, kurie jos dar neskaito.

Aukšč. Teismas uždraudė diskriminaciją rinkimuose

Washingtonas. — Aukščiausiasis Teismas padarė 1965 metų Balsavimo Teisių Aktui platesnę interpretaciją, kad valstijos negali išleisti savo patvarkymų, kurie kaip nors siaurintų negrams balsavimo teises.

Septynios pietinės valstijos dabar priverstos peržiūrėti savo balsavimų patvarkymus, kad jie nebūtų priešingi federaliniam balsavimo teisių įstatymui. Aukšč. Teismas suteikė galią generaliniam prokurorui arba distriktų federaliniams prokurorams peržiūrėti valstijų balsavimo teisių įstatymus, kad jie nediskriminuotų negrų.

Buenos Aires. — Argentinoje siautėjęs vaikų paralyžius šiuo metu pradeda mažėti nuo skiepų.

Jungt. Tautų komisija pasmerkė Izraelį už terorą prieš arabus

Geneva, Šveicarija.—Jungtinių Tautų Žmoniškumo Teisių Komisija priėmė rezoliuciją, kurioje pasmerkia Izraelio terorą prieš arabus okupuotose žemėse.

Rezoliucijoje pasakyta, kad Izraelis laužo žmogiškumo teises, kuomet jis naikina civilinių arabų namus, deportuoja gyventojus, naudoja okupacinę priespaudą.

Tęsiasi Transportacijos streikas

St. Louis, Mo. — 1,800 autobusų vairuotojų ir mechanikų dar tebestreikuoja. 100,000 keliautojų taipgi nukenčia. Pasitarimai su unija neduoda gerų pasekmių.

Tarybų Sąjunga protestuoja prieš naujas Kinijos provokacijas

Maskva— Tarybų Sąjungos vyriausybė pasiuntė protesto notą Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybei. Notoje nužymėta, kad apie 200 Kinijos kareivių perėjo TSRS rubežių ir veržėsi prie Damansky salos Ussurio upėje kovo 2 d.

Įvyko persišaudymas, kuriame keletas tarybinių rubežiaus sargų užmušta ir sužeista. Notoje nusakyta, kad tai Kinijos vyriausybės provokacija prieš Tarybų Sąjungą. Dabar Tarybų Sąjunga reikalauja visą dalyką ištirti ir kaltininkus nubausti.

Kinijos vyriausybė, atrodo, neina prie ištyrimo, bet dar daugiau provokuoja. Ruošia demonstracijas prieš Tarybų Sąjungą ir kaltina, kad Tarybų Sąjunga bendrai su Jungtinėmis Valstijomis suokalbiaujanti prieš Kiniją.

Tarp. Moters šventė Mongolijoje

Ulan Batoras.—Nuo 1969 metų Mongolijos Liaudies Respublikos paskelbtame įsakyme skelbiama Tarptautinė Moters Diena —kovo aštuntoji — Mongolijoje nedarbo diena, kurioje visi švęs.

Toji diena minima demonstracijomis ir įvairiais šūkiais už lygias moterims teises visame pasaulyje.

Gaisragesiai streike

Pontiac, Mich. — Miesto gaisragesiai sustreikavo. Jie reikalauja lygių algų su policistais, kurie išsikovojo iki $10,300 į metus.

Gaisragesių piketą prie miesto rotušės puolė gazinėmis bombomis policija. Kai kurie buvo aptroškinti ir ligoninėn nuvežti, yra areštuotų.

TSRS įtaka auga arabuose

Kuwait. — "N. Y. Times" korespondentas Hanson W. Baldwin rašo, kad Tarybų Sąjunga smarkiai įsigali tose arabų valstybėse, kuriose daug galios turėjo Vakarų Valstybės, ypač Jungtinės Valstijos ir Anglija.

Baldwin mateș, kad tose valstybėse militarinės jėgos ginkluotos Tarybų Sąjungos ginklais. Jos turi naujausių tarybinių tankų ir militarinių lėktuvų. Daugelio valstybių valdovai reiškia simpatijas komunistiniam judėjimui.

Bogota. — Kolumbijos darbo unijų pirmininkas Tullo Cuevas pareiškė, kad Kolumbijos darbo unijos nori artimų ryšių su socialistinių šalių darbo unijomis.

Albany, N. Y. — Netoli Catskills sekmadienį ir pirmadienį prisnigo iki 25 colių. Visoje Naujojoje Anglijoje taipgi buvo daug sniego. New Yorkas gavo tik apie porą colių.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Kovo Aštuntoji šiemet

ŠIEMET Tarptautinė Moters Diena—Kovo Aštuntoji—turėtų pasižymeti dideliu susipratusių moterų susirūpinimu. Tarptautinė padangė pavojingai apsiniaukusi. Tebesitęsta barbariškasis Vietnamo karas ir šimtais iš abiejų pusių tebekrinta brangios jaunos gyvybės. Paryžiaus konferencija nesijudina iš vietos. Mūsų Amerikoje karo kurstytojai vėl kalba apie Šiaurės Vietnamo bombardavimo atnaujinimą. Vadinasi, vietoje karo baigimo ir nutraukimo yra didelis jo išplėtimo ir paaštrinimo pavojus. Mūsų naujoji vyriausybė su prez. Nixonu priešakyje, atrodo, eina tuo pačiu keliu, kuriuo mūsų šalį vedė prez. Johnsonas. Lygiai taip pat naujoji vyriausybė nesiskaito su milžiniškos Amerikos žmonių daugumos troškimu baigti šią dramą Pietrytinėje Azijoje.

Negiedrėja padėtis ir Vidurio Rytuose. Tarp Izraelio ir arabų santykiai nesitaiso. Tendencija yra jiems dar blogėti.

Vakarų Vokietijos provokacija su Vakarų Berlynu drumsčia Europos reikalus. Nesimato galo ginklavimosi lenktynėmis. Jeigu mūsų vyriausybė ir Kongresas pradės statyti taip vadinamą raketinę apsigynimo sistemą, tos lenktynės dar padidės.

Dėlei pasikeitimo vadovybės Washingtone taikos jėgų judėjimas ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje lyg ir aprimo. O tai pavojus—pavojus visam taikos reikalui.

Kovoje už taiką iki šiol mūsų moterys buvo beveik vadovaujama jėga. Visuose protestuose prieš Vietnamo karą, visose demonstracijose už taiką pasaulyje susipratusios moterys buvo pirmosiose pačių kovingiausių žmonių gretose. Reikia, kad per šią Kovo Aštuntąją visur moterys sudėtų naują pasižadėjimą dar aukščiau visame pasaulyje kelti kovos vėliavą už taiką.

Mes nuoširdžiausiai raginame mūsų drauges lietuves moteris ranka rankon, pėda pėdon žengti kartu su visų tautų ir kraštų kovingosiomis sesutėmis prieš karą ir už taiką. Šioje garbingoje kovoje nė viena nėra per sena ir nė viena nėra per jauna.

Kalbėjome apie moters didžiulį tarptautinį vaidmenį. O kur rasi tokią šalį, kurioje nebūtų tokių naminių reikalų ir problemų, kuriose moters širdis, protas ir energija nebūtų reikalingi?! Tik pasižvalgykime aplink mus Amerikoje. Prieš mūsų akis iškyla šimtai reikalų, kurie prašyte prašosi moters kovingos rankos ir šiltos sielos. Argi galima įsivaizduoti kovą už pašalinimą masinio skurdo ir alkio šioje turtingiausioje kapitalistinėje šalyje, kur be moters būtų galima ką nors laimėti? Ar galima įsivaizduoti laimėjimą reformų sveikatos ir apšvietos klausimais be moters aktyviško dalyvavimo?

Taip, visur ir visur reikalinga moters jėga ir širdis, pasiaukojimas ir pasišventimas. Be jos aktyvaus dalyvavimo neįmanomas gražesnis, žmoniškesnis, šviesesnis rytojus!

Tarptautinė Moters Diena yra kovos ir dvasinio susistiprinimo diena.

Po Nixono viešnagės V. Europoj

Mūsų prezidentas sugrįžo iš aštuonių dienų kelionės po Vakarų Europą pilnai pasitenkinęs. Sako, jam ši kelionė labai patikusi ir puikiai pavykusi. Svarbiausias įspūdis, tai visur rastas pasitikėjimas—europiečių pasitikėjimas savimi, pasitikėjimas Jungtinėmis Valstijomis ir pasitikėjimas ateitimi. Jis mano, kad ši jo kelionė tą "pasitikėjimą" visur dar labiau sustiprino.

Tik negerai, kad prezidentas Nixonas pamiršo savo įspūdžiuose vieną ne visai menką "menkniekį," būtent, tas V. Europos sostinėse milžiniškas prieškarines demonstracijas, kuriomis Europos žmonės visur jį "sveikino." Jis jų negalėjo nematyti. Ypač mūsų prezidentas negalėjo nematyti Italijos sostinėje Romoje demonstracijų, kuriose net buvo nemažai ir kraujo praliejimo. Tai "pamiršti" nereikėjo ir nepriderėjo.

Nejaugi tai reiškia, kad jis Vietnamo karo nelaiko degančiu savo politikoje reikalu?

Teisingas šios unijos nusistatymas

JUNGTINĖ Automobilistų Unija (United Automobile Workers) bus pirmutinė iš didžiųjų unijų pasisakyti prieš Kongrese svarstomą antibalistinę raketinę gynybos sistemą, kuriai priešinasi visi taikos šalininkai. Tokį išmintingą nusistatymą priėmė unijos vykdomoji taryba. Savo pareiškimą ji pasiuntė prezidentui Nixonui, valstybės sekretoriui Rogers, gynybos sekretoriui Laird, Amerikos ambasadoriui Jungtinėse Tautose Yost ir visiems senatoriams.

Tarp kitko, rezoliucijoje sakoma:

"Mes raginame prezidentą išgirsti tautos protesto balsą, panaikinant ABM programą. Mes raginame jį atsisakyti nuo nenaudingo ir nereikalingo ginklavimosi ir energingai imtis pastangų už taiką."

Savo pareiškime unijos vadovybė pabrėžia tokios raketinės gynybos programos pavojų toms vietoms, kurlose bus steigiamos apsigynimo stotys. Vietoj apsaugoti mūsų miestus nuo branduolinių bombų, juos pastatytų dar į didesnį pavojų. Didinimas ginklavimosi didina ginklavimosi lenktynes. O ginklavimosi lenktynės sudaro taikai didžiausią pavojų.

Būtų gerai, kad ir kitos darbo unijos pasektų automobilistų pavyzdį. Deja, Amerikos Darbo Federacijos-Industrinių Organizacijų Kongreso vadovybė su George Meany priešakyje iki šiol palaikė visus naujo karo kurstytojų ir šalininkų kėslus.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

VISIŠKAI BLAIVAS APRAŠYMAS

Seniai besame skaitę klerikalų spaudoje nors mažiausią raštelį be išniekinimo ir apšmeižimo nūdienės Lietuvos. Štai kodėl mus maloniai nustebino kanadiečių "Tėviškės žiburiuose" (vas. 27 d.) Al. Gimanto straipsnelis "Filmai iš Lietuvos." Autorius sako:

Viename inžinierių ir architektų sąjungos skyriaus susirinkime buvo rodomas filmas iš Lietuvos. Tai buvo vieno Bostone gyvenančio tautiečio, pernai besilankiusio Lietuvoje, turistiniai stebėjimai, užfiksuoti spalvoto filmo juostos kronikoje, 8mm. "naminio" objektyvo rodomi vaizdai buvo gana išsamūs. Demonstravimas truko beveik pusantros valandos. Ir, reikia pasakyti, kad iš visų iki šiol matytų ši filminė juosta buvo bene išsamiausia ir plačiausia. Tiesa, ir čia buvo nemažai giminių ir visų kitų artimųjų veidų, bet buvo ir užtenkamai įdomių objektų, traukusių dėmesį kiekvieno žiūrovo. Iki šiol buvome prisižiūrėję Vilniaus vaizdų. Šį kartą mums teko matyti ne taip jau mažą Lietuvos dalį: gimtiniai filmo autoriaus sodžiai šiaurės rytų Lietuvoje, Klaipėda, Palanga, jos parkai, paplūdimiai, naujai atstatytasis jūros tiltas. Pažaislis, Petrašiūnai, artimesnės Kauno apylinkės, visa eilė Kauno miesto vaizdų, iki šiol dar nematytų panašaus pobūdžio filmuose. Filmuotojas parodė ir savo gyvenamąjį namą viename Kauno pakraštų, kuriame dabar įsikūrus vietinės apylinkės biblioteka. Ir sodas dar likęs, ir vaismedžiai, ir kiemas, kur autorius tiek daug laiko praleisdavo anomis dienomis... Eilė žiūrovų, dar net nebaigus rodyti viso filmo, reiškė nuomonę, kad tokį filmą reikia parodyti ir mūsajam jaunimui.

Viena jauna mergina, taipgi turėjusi progą neseniai aplankyti senąją tėvynę, parsivežė visą eilę spalvotų skaidrių—lietuviškojo kraštovaizdžio vaizdų. Tos skaidrės jau buvo rodytos ir eilei jaunosios kartos atstovų. Ir, bandykite spėti, koks buvo jaunųjų įspūdis? Toli gražu netoks, kokio tikėjosi jaunųjų tėtukai ir mamaitės. Tas jaunimas nebuvo taip sužavėtas, kaip mes, vidurinioji ar vyresnioji karta, galėjome laukti. Jei Lietuvoje gimusiems, augusiems, brendusiems ir ilgesnį laiką gyvenusiems beveik kiekvienas kampas, kiekvienas pastatas, kiekviena žemės pėda, kiekvienas pakrypęs prie kelio smūtkelis, kiekvienas giliomis vėžėmis išmaltas kelelis traukė ilgesio ašarą, tai mūsų jaunimui visi tie vaizdai teliko tik paprasčiausiais vaizdais, nekėlusiais jokių prisiminimų ar sentimentų, nebent tk eilę klausimų, į kuriuos atsakyti ne kiekvienas suaugęs tuo metu buvo tinkamai pasiruošęs...

Išvada gana aiški. Geras dalykas ir tie filmai, ir skaidrės. Tokie vaizdai labai padeda pažinti mūsų jaunimui savo tėvų gimtąjį kraštą. Jaunimas, kaip jau ne iš vieno teko girdėti, pageidauja vaizdų iš Lietuvos. Bet tie rodomi vaizdai turėtų būti bent kiek parinkti ta prasme, kad jaunimui nesudarytų įspūdžio, jog Lietuva nėra pakankamai civilizuota. Reikalinga ne cenzūra, bet tik atranka.

GALI BŪTI SMARKIAI "NUBAUSTAS"

J. Cicėnas savo "skeveldrose" Chicagos menševikų laikraštyje vasario 22 d. iš Vilniaus "Literatūra ir menas" sužinojo, kad šiemet Amerikoje lankėsi iš Lietuvos skaitlinga turistų grupė. Sužinojo ir paskelbė. Kai čia turistai lankėsi, kalbėjo ir dainavo masiniuose susitikimuose, ponas Cicėnas užsimerkė ir jų nematė, užsikišo ausis ir jų negirdėjo. Mat, buvo ALTo ir VLIKo nutarta ir įsakyta griežčiausiai svečius iš mūsų gimtojo krašto boikotuoti. Net jeigu vieną gražią dieną visa pusė Lietuvos atvažiuotų Amerikon į svečius, nevalia, griežtai uždrausta būtų apie juos rašyti, apie juos kalbėti, o ypatingai draudžiama su jais susitikti, pasisveikinti.

Na, ir ponas Cicėnas, kaip ir visi kiti ištikimi tų mūsų gimtojo krašto žmonelių "vaduotojai," griežtai laikėsi tų ALTo ir VLIKo instrukcijų. Niekur nė žodelio apie tuos mieluosius svetelius neprasitarė.

Bet, kaip žmonės sako, "geriau vėliau, negu niekad," todėl sveikiname J. Cicėną už boikoto ir instrukcijų sulaužymą. Juk reikėjo didelės "drąsos" nors beveik mėnesiui prabėgus po svečių apsilankymo, viešai pripažinti, kad jie čia lankėsi. Negalime jam nesimpatizuoti, nes žinome, kokio teroro vyras susilauks nuo "vaduotojų" piktos vadovybės. Gali dar ir duonelę prarasti...

"UŽGESUSI ŽVAIGŽDĖ"

"Daily World" rašytojas Philip Bonosky rašo apie įžymųjį reakcinį komercinės spaudos kolumnistą Walter Winchell, kuris šiomis dienomis "visų nuostabai" pareiškė, kad jis laikinai nutraukia spaudai rašinėjimą. Anais senais laikais jo kolumna būdavus spausdinama tūkstantyje laikraščių. Dar ir vėlesniais laikais ji pasirodydavo kokiam šimte laikraščių. Bet jau aišku, kad jo žvaigždė, kaip kolumnisto ir žurnalisto, baigia užgesti.

Pats Winchell aiškinasi nutraukiąs rašinėti dėlei to, kad jo sūnaus nusižudymas jį baisiai pritrenkė. Galimas daiktas. Reikia pastebėti, kad Winchell yra labai turtingas žmogus, jei ne milijonais, tai šimtais tūkstančių savo turtus skaito. Bet sūnus buvo visai kitoks. Jis gyveno skurdžiai. Paliko moterį ir du vaikus. Nors žudydamasis paliko laišką, kodėl jis nutarė save sunaikinti, bet laiško turinys nebuvo paskelbtas, todėl ir nusižudymo priežastis pasilieka misterijoje.

3—RUOŠIMASIS DIDŽIOSIOMS DERYBOMS

"The N. Y. Times" administracinis redaktorius ir kolumnistas James Reston stebisi Tarybų Sąjungos užsilaikymų link prezidento Nixono ir jo kelionės Vakarų Europoje. Girdi, tarybinė spauda jo nepuola, nesmerkia, užsilaiko "nenatūrališkai." Buvę tikėtasi aštriausių atakų. Mr. Reston primena, kaip visados tarybinė spauda "nedraugiškai" Nixoną traktuodavo prieš rinkimus.

Jis mano, kad Tarybų Sąjunga ruošia dirvą būsimosioms deryboms tarp Amerikos ir Tarybų Sąjungos dėl sumažinimo ginklavimosi lenktynių. Tiek Vietnamo karo, tiek Vidurio Rytų, tiek V. Berlyno klausimais ji paliestėms elementams pataria nesikarščiuoti, vengti padėties aštrinimo ir t.t. Iš to nusistatymo išplaukia ir toks švelnus Tarybų Sąjungos traktavimas Nixono kelionės Europoje.

Taip pat, sako Mr. Reston, atsiliepia ir Nixonas. Nors jis visose Vakarų Europos sostinėse kalbėjo apie stiprinimą NATO, bet visur priminė, kad jis laukia pasitarimo ir derybų su Tarybų Sąjunga ginklavimosi ir tarptautinės įtampos sumažinimo reikalais. Dar Mr. Reston pastebi, kad Tarybų Sąjungos ambasadorius Washingtone Dobryninas yra labai populiarus ir jau turi užmezgęs gerus ryšius su prezidento Nixono pagalbininkais. Buvę pranešta, kad Dobryninas vyks Maskvon gal atostogauti, bet toji kelionė esanti atidėta. Tai irgi reiškia ruošimąsi būsimoms deryboms.

GAL TEKS ATSIPRAŠYT

Prieš kiek laiko mes buvome "Laisvėje" išsitarę, kad naujasis "Tėvynės" redaktorius Juozas Petrėnas tą laikraštį šiek tiek apvalė nuo melų ir šmeižtų prieš Tarybų Lietuvą. Bet atrodo, kad gal teks mūsų skaitytojus atsiprašyti už suvedžiojimą. Sausio 21 dienos "Tėvynėje" Petrėnas įdėjo straipsnyje "Palikimai ir testamentai" prieš Lietuvą tokią šlykštybę:

Patirtis rodo, kad dauguma JAV advokatų (ne lietuvių) arba nežino visų okupanto suktybių ir visuotino žmogaus teisių paneigimo, arba iš viso net nė bendros nuovokos apie komunistinės okupacijos metodus neturi. Tokiu būdu jų sudaryti testamentai melu ir per prievartą išgautais įgaliojimais (power of Attorney) komunistų pasamdytų advokatų yra lengvai sulaužomi. O palikimas tokiu atveju arba vietoj dolerių išmokamas kapeikomis, arba tiesiog nueina į Maskvos bajorų kišenes.

Čia jau daugiau negu piktas melas. Čia jau tas melas panaudojamas nuskriaudimui žmonių — nuskriaudimui Amerikos lietuvių, kurie norėtų dalį ar visą savo turtą palikti savo giminėms ir mylimiems Lietuvoje, ir nuskriaudimui jų giminių ir artimųjų, kuriems tie palikimai skiriami. Ir kuo gi tie žmonės taip baisiai "Tėvynės" redaktoriui nusidėjo?

IŠ LAIŠKŲ

Vilnius, 1969 -2-18

Didžiai Gerbiamasis Redaktoriau,

Siunčiu "Laisvei" porą astronominių straipsnių. Jei "Magelano Debesys" atrodytų per ilgas straipsnis, galima jį suskaldyti, kaip Jums atrodys tikslinga.

Nors ir pavėlavęs, jungiu ir aš sveikinimus 75-mečio proga. Universitete ir spaudoje jubiliejus buvo plačiai paminėtas.

Iš užuojautų "Laisvėje" sužinojau, kad drg. Ventienės būta Juškaitės. Vadinasi, mes kaip ir giminės. Prašom perduoti jai užuojautą dėl motinos mirties ir jiems abiems labas dienas.

Sužinojau ir dar vieną dalyką, kad drg. Karosienė yra Baltrūnaitė iš Ramygalos, vadinasi, mano žemietė. Gaila, kad neturėjau progos susipažinti.

Geriausios sveikatos ir sėkmės visiems laisviečiams!

Su nuoširdžia pagarba

A. Juška

Gerb. "Laisvės" Redakcija:

"Laisvės" nr. 21 tilpo dalis mano vertimo straipsnio, paimto iš anglų kalba žurnalo "Let's Live", kuriame rašoma apie naudojimą naujų vaistų prieš Parkinson ligą. Straipsnis užbaigiamas patarimu ta liga sergantiems reikalauti arba prašyti savo gydytojo, kad jis susisiektų su Parkinson's Institutu kas link tų naujų vaistų Horse Beau 0—Vicia Fabie". Malonėkite talpinti "Laisvėje" to straipsnio užbaigą, kuri buvo praleista ar išmesta.

Ligi pasimatymo,

M. Klimas

Miami, Fla.

Nuo Redakcijos: Reikia būti atsargiais su agitacija už naujus vaistus, kol jie nėra autoritetingų įstaigų ištirti, patikrinti ir užgirti. Jeigu pasirodytų, kad jie niekam tikę, tai dar ir laikraštis galėtų susilaukti nemalonumo.

Mielas Drauge!

Štai jau tuoj bus mėnuo kaip mudu atšventėme 75-rių ir 70-ties metų sukaktuves. Bet man naujojo dešimtmečio pradžia kažkaip sunkiai sekasi. Vasario pradžioje apie savaitę sirgau kažkokia slogų ar plaučių liga, gal tai ir buvo ta "Hong-Kong flu" tik lengva forma. Paskui savaitę buvau darbe. Turėjau važiuoti į Pakistaną kaip tenykščio parlamento spykerio svečias, bet dėl ten vykstančių neramumų prašė kelionę atidėti. O naktį į pirmadienį, vasario 17 d., apniko kažkoks karštis ir vėl teko atsigulti. Gydytojas pripažino plaučių uždegimą. Taigi jau ketvirtą dieną vėl sergu, net ligoninėje atsidūriau patikrinimui.

Šia proga noriu padėkoti visiems draugams ir pažįstamiems, kurie atsiuntė man sveikinimus sukakties ir apdovanojimo proga. Nuoširdus ačiū Judviem su drauge Ilse bei visiems "Laisvės" darbuotojams už malonius sveikinimus ir linkėjimus.

Tai įdomus supuolimas, kad mudviejų gimimo diena išpuola ta pačia sausio 22 d. Beje, tą pačią dieną SNO generaliniam sekretoriui U Tanui sukako 60 metų, o mūsų "Izvestija" laikraščio vyriausiajam redaktoriui, L. N. Tolkunovui — 50 metų. Šiemet tai buvo mums ypatinga diena, nes kaip tik sausio 22 d. Maskvon grįžo keturi mūsų kosmonautai (astronautai) po savo sėkmingos ir nepaprastos kelionės erdvėje. Juos sutiko labai iškilmingai, sveikino patrankų salvėmis, paskui jų garbei įvyko didelis mitingas Suvažiavimų Rūmuose ir didelis pokylis, kuriame dalyvavo apie 2,000 žmonių.

Ką tik gavau "Mokslo ir gyvenimo" žurnalą. Jame, kaip ir daug kur Lietuvos spaudoje, mudviejų sukaktuvės pažymėtos greta.

Tad linkim, mielas Antanai, sėkmingai rengtis į sekančias sukaktuves, o aš pasistengsiu sekti Paties pavyzdžiu.

Viso geriausio!

Justas Paleckis

Maskva, 1969 II 20

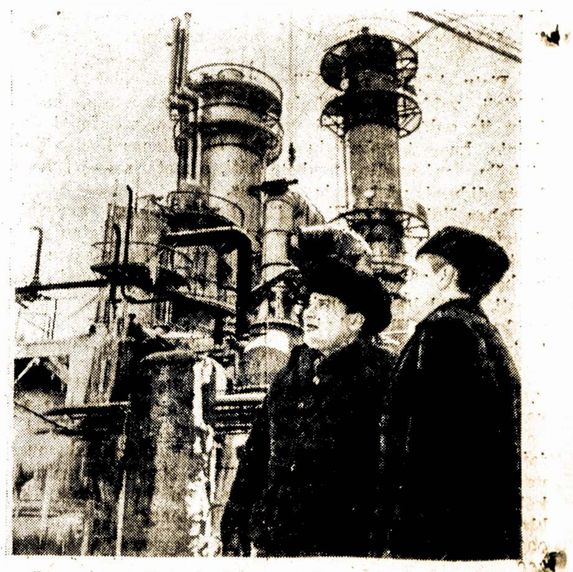

Jonavos azotinių trąšų gamyklos cecho viršininkas I. Atkočiūnas ir cecho vyresnysis mechanikas J. Dambrauskas apžiūri metanolio gamybos liniją. M. Ogajaus nuotr.

JUOZAS CHLIVICKAS

APSAKYMAS

SPALVOTŲ VELNIŲ ŠEŠĖLIAI

(Tąsa)

"Taip ir taip draugai... toks reikalas... ar galiu tam Hansui pakabinti panosėje liktarną?.." Kalėjimo politkalinių vadovybė aiškina, kad reikia vengti bereikalingų išsišokimų, mes turime tausoti revoliucinio jaunimo sveikatą. Šitai ir aš suprantu, bet juk niekas nežino, kad mudu su Hansu turime savas saskaitas, ir šiuo atveju man jėgų užteks.

Apie sveikatą čia, tartum ligoninėje, kalbama kasdien. Neveltui tiems Klaipėdiečiams hitlerininkams kasdien tempia didžiausius siuntinius su riebalais, dešromis, šokoladais... Jų kameros nerakintos, kiekvienoje radijo priimtuvai, gitaros. Kurortas ir tiek. Kaip tik taip greitai ir spėjo viską įrengti?

— Va ką mums duoda Berlynas! O ką jums Maskva? — erzina mane pro langelį Hansas. Jis ryja šokoladą, o man rodo šypgą. Jam bepigu: neužrakintas, nutaiko proga ir prieina prie mano kameros durų. O-o! Reikėjo tik paklausyti, ką jis man prikalbėdavo! Patentuotas, galima sakyti, fašistas! Pagaliau man įkyrėjo jo plepalai, ir aš rimtai nutariau jį pamokyti. Ir prie pirmos progos. Kas bus, tebūnie. Pasipiktins kolektyvas, pabars mane ir atleis. O karcerio aš iš viso nebijau. Kas bus — tebūnie! Aš Hansui maktelsiu taip, kad net pats Hitleris jį pamates nebepažintų! Bus jam už kalbas, už Klaipėdą, už Bertą, už viską!

Tik vis nėra patogios progos; prižiūrėtojai juos daboja ir saugo kaip kokias brangenybes. Na, bet artėja pavasaris. Pradės varyti darbams į durpyną, ir tada bus lengviau nutykoti!

Nesulaukiau pavasario. Kaip staiga juos atvežė, taip netikėtai ir išvežė. Kauno buržuių valdžia gavo įsakymą iš Berlyno ir visus klaipėdiečius hitlerininkus tuojau paleido. Hansas pats pabeldė į mano kameros duris:

—Matai, visada būna taip, kaip aš sakau! Važiuoju į Klaipėdą. O tu ją matysi, kaip savo ausis be veidrodžio.

—Eik velniop!

—Mes dar susitiksim, pamatysi. Tik patariu tau iš anksto tuo nesidžiaugti.

—Linkiu greičiau nusisukti sprandą. Ir liežuvį! — pridėjau.

Nebeatsakė. Vien jo kaustytų batų žingsniai tesigirdi koridoriuje. Paskui atsistoju ant lovos kampo ir pasislėpęs už sienos ilgai žiūriu pro langą. Nuo kalno nudarda automobilis, o jame sėdi Hansas su savo sėbrais. Mašina didina greitį. Jie skuba. "Kur tu skubi, Hansai? Kur tave nelabasis neša?"

3

Penktadienį po pietų man buvo išrašyta komandiruotė, o šeštadienį anksti iš ryto išvykau. Nors reikalų turėjau neperdaugiausiai, bet valsčiaus centre planavau išbūti tris-keturias dienas. Vasaros metu norėjosi pagyventi toliau nuo Kauno, giliau pasinerti į gamtą, pamiršti telefonų skambučius, mašinų triukšmą. Koks malonumas maudytis skaidriame upelyje, gaudyti žuvis, virti žuvienią, o paskui miegoti tiesiog lauke, ant ką tik nupiautos žolės, kuri dar nespėjo kaip reikiant sudžiūti, kvepia, bet jau vadinama šienu. Gyventum šitaip žmogus, atrodo, visą vasarą. Bet reikalai, reikalai... Pareiga — pirmoje vietoje. Ir tik kas nuo jos lieka—sau...

Aš niekada nenusimenu, nes žinau: visada žmogui šis tas nukrenta... tik reikia turėti kantrybės. O man jos užteko: į pamiškėje gyvenusio eigulio trobelę atėjau šeštadienį pavakarėj, o visą sekmadienį negalėjau atsidžiaugti gamtos grožybėmis. Komandiruotės reikalais valsčiaus centre atsiradau tik pirmadienį apie pietus. Atėjau pėsčias, neskubėdamas ir nesidairydamas. Miestelis atrodė kažkoks keistas, tartum staiga išmiręs. Žmonės sulindę savo namuose, prigulę prie radijo aparatų. Parduotuvės uždarytos. Tik vieniša, pagyvenusi moterėlė besižegnodama skuba į šventorių ir be perstojo dairosi į visas puses.

—Kas atsitiko? — klausiu ją. Senutė žiūri į mane nustebusi, tartum į žmogų iš ano pasaulio.

—Tai argi nežinai? Karas!

Iš karto supratau, kad šiuo momentu ir pasibaigė mano komandiruotė. "Į Kauną, greičiau į Kauną!" — tvinksėjo mintis smegenyse. Kažkodėl pradėjau ieškoti kelionės bendrininko, bet niekas nenorėjo su manim eiti, ir aš iškulniavau vienas. Skubėjau kiek tik įmanydamas. Reiėjo pėsčiomis pasiekti didįjį vieškelį, o tik tada galėjau tikėtis pasinaudoti kokiuo nors transportu.

Tik praėjęs laukus ir išsinėręs iš miško pamačiau platų, gerai nužvyruotą kelią. Tolumoje į dangų kilo dulkių debesys, girdėjosi kažkoks keistas, neįprastas triukšmas. Paskui viena po kitos lėkė mašinos, pilnos žmonių. Keliu vieną ranką, keliu kitą—niekas net negalvoja sustoti. Kur jie taip visi skuba? Visi važiuoja iš vakarų į rytus? Kaip tik man pakeliui, bet kodėl niekas nenori paimti?

Ir staiga įsiviešpatauja tyla. Nutolsta paskutiniųjų mašinų burzgesys, ant kelio sugula dulkės. Aš atsiremiu į daržinės kampą ir žiūriu į besileidžiančią saulę. Greitai pradės temti. Bet kas ten horizonte? Motociklininkų virtinė! Besileidžiančios saulės spinduliuose blizga jų šalmai, ant krūtinių automatai.

Man jau viskas aišku, bet kažkodėl neišsigąstu. Tik skubiai galvoju, ką daryti? Dar gerai, kad netoliese žmogaus trobesiai. Greitai įbėgu daržinėn, kopėčiomis užlipu ant aukšto ir pro lentų plyšį žiūriu į vieškelį. Iš čia viskas matosi kaip ant delno. Motociklininkų virtinė artėja lėtai, bet užtikrintai. Jie dairosi į šonus ir kiekvienas laiko paruošęs automatą. Nepasakysiu, kad visą laiką manęs neapleido drąsa. Stovėjau vienas, beginklis, ir ne kartą bailiai apsidairiau. Jeigu ta šunauja užpuls, plikomis rankomis neatsiginsiu. Nejaugi mirtis čia pat? Ne, negali būti. Bet stovėjau ko tyliausiai ir net kvėpuoti buvo nejauku. Dabar man viskas aišku. Kad tik jie greičiau pravažiuotų, aš žinau, ką reikia daryti!

Štai ir pirmoji vora. Ji pravažiuoja kelio posūkį ir ties šuliniu sustoja. To betrūko! Žiūriu, kas dabar bus toliau: visi žiūri į šulinį, matyt, nori gerti vandens. Nori ir bijo. Kiti palieka sėdėti savo vietose ir pro žiūronus dairosi į visas puses. Šiek tiek atsitraukiau nuo plyšio. "O jeigu mane pastebės!"

(Bus daugiau)

RUDUO ATEINA

Geltonu rūbu
Gaubias šilai,
Gintaro auksą
Barsto beržai.

Liepos pagelto,
Klevai gelsvi,
Topoliai šnara
Rudens kely.

Rusvi kaštonai
Alėjoj žvilga,
Rasa sidabro
Žemelę vilgo.

Debesys sunkūs
Laša švinu,
O eglei gaila
Beržo kasų.

Saulė nuliūdus
Šviečia blausiai,
Į pietus traukia
Gervių pulkai.

Rudenio vėjas
Glosto medžius,
Auksiniais lapais
Barsto laukus.

-:- -:- -:-

Rudeninio vario varpas
Gaudžia pratįsai,
Šiltas vasaros spalvas jis
Nuskynė visai.

Tik ąžuolo žalias rūbas
Dar ilgokai švies,
Išskrenda linksmi sparnuočiai
Iš gimtos šalies.

Ūkauja smarkuolis vėjas,
Nuogina medžius.
Jis geltoną auksą, varį
Barsto po laukus.

Tyli miškas, rymo šilas
Rudenio sapnuos,
Guli rudens gelsvas vaškas
Tėviškės laukuos.

P. Stunžėnas

Ieva Mizarienė

1969 metų revoliucijos moterys

Tokia antrašte "New York Times" sekmadienio žurnalo sekcijoje prieš kelias savaites buvo rašoma apie jaunas Jungtinių Amerikos Valstijų moteris, kurios ieško tiesos, lygių teisių, taikaus be karo pavojų gyvenimo visiems. Jos nenori karų, nenori getų, nenori antraeilių piliečių. Kitais žodžiais, jos ieško lygybės visai žmonijai, ne tik moterims.

Kiekvieneriais metais rugsėjo mėnesyje kurortiniame Atlantic City mieste, kuris randasi Atlanto jūros pakraštyje, renkama "Miss America — "Amerikos gražuolė." Čia suvažiuoja iš visų valstijų išrinktos mergaitės-gražuolės ir iš jų tarpo viena liekasi pripažinta "Miss America." Kiek čia įvyksta visokių užkulisinių derybų, makliavojimų, tai jau kitas dalykas, bet čia norime pakalbėti tik apie tokio įvykio, kad ir be suktybių, prasmę.

Štai praėjusiais metais atsirado piketas prieš tokį mergaičių išnaudojimą. Atvyko keli šimtai (o gal ir keliolika šimtų) studenčių iš visų Amerikos kampų ir su plakatais, protestuojant prieš šį mergaičių išnaudojimą, jos maršavo nuo vienos dienos vidurdienio iki pat ankstyvų valandų kitos dienos. Jų plakatai šaukė: "Miss America parsiduoda," "Nereikia mums grožio standartų — visi žmonės gražūs," "Mergaitės karūnavojamos — vaikinai užmušami," "Miss America gyvena ir ji pilna pykčio—Harleme," "Aš esu moteris — o ne žaislas," ir t. t.

Šios moterys (piketuotojos) didžiumoje narės naujai sukurtos radikalios grupės, vadinamos "Women's Liberation." Jos norėjo šiame pikete pasireikšti protestu prieš "neprotaučių durnelių mergaičių degradacijos simbolį."

"Miss America" spektakliai visuomet turėjo ir turi savo politini tiksla. Tai visuomet grynai baltųjų rasistu kontestas; laimėtoja gražuolė gauna proga pasirodyti Vietname tarp kareivių, būk tai "palinksminti" juos, pakelti jų moralę. Visas šios parodos tikslas tai didelis komercinis žaislas pardavinėti prekes parodos sponsorių, kurie apmoka su parodos pastatymu surištas išlaidas. Kur kitur galėtum rasti tokią ideališką kombinaciją amerikoniškų prekių įvertinimui? Rasizmas, militarizmas ir kapitalizmas—visi sudėti į vieną simbolį: MOTERĮ!

Štai, pasiklausykime kai kurių vadovaujančiųjų jaunuolių pasisakymų apie dabartinę taip vadinamą jaunųjų žmonių "revoliuciją":

Bernardine Dohrn, Students for a Democratic Society sekretorė, sako: "Kiekvienoje moteryje galima surasti giliausią iširdimą (įdūkimą - fury). Dažniausiai moteris nė nejaučia tos pagiežos, bet vis vien joje verda, kunkuliuoja ta neapykanta, ir toji neapykanta gali pavirsti radikališkiausia jėga (stiprybe). Iki šiol mūsų judėjimas dar neišsiplėtė užtenkamai, kad įrodytų tą galingą politinę jėga, kuri vis stipriau ir stipriau kyla prieš moters represiją."

Robin Morgan, kalbėdama Women's Liberation organizacijos vardu, po demonstracijos Atlantic City, pasakė:

"Mano pirmas susidūrimas su politika buvo tarp artistų. Didžiuma artistų, kuriuos aš pažinojau, buvo tik ką pergyvenę, ir vos išlikę gyvi, McCarthy laikus."

Miss Morgan yra žinoma televizijos aktorė, žmona poeto ir kairiųjų pakraipu rašytojo Kenneth Pitchford. Ji irgi poetė, 27 metų amžiaus moteris. Jinai nėščia (gimdys liepos mėnesį), ir apie tai sako: "Reikia palaikyti revoliuciją savo asmeniniame gyvenime taipgi. Turėti vaikų, dalyvaujant 'Judėjime,' yra neišpasakytai didelis pasitikėjimo aktas. Jeigu iš tikrųjų tiki tuo, kuo sakaisi tikis, turėti vaiką dar daugiau suradikalina tą tikėjimą ir priduoda dar daugiau priežasčių kovoti už tą įsitikinimą."

Toliau Robin Morgan, kalbėdama apie vaikus, sako: "Matai vaikus bėginėjant Judėjimo mitinguose. Matai juos piketų linijose, demonstracijose. Jie auga viduryje viso to. Tai baubauginantis ir tuo pačiu sykiu labai gražus dalykas... Šie vaikai gali sulaukti tokios draugijos, apie kokią žmonija sapnavo per ilgus laikus, nuo pat prasidėjimo."

Vietnamo karas privedė Miss Morgan prie gilesnio samprotavimo, pagelbėjo jai surasti naują politinį susipratimą. 1966 metais ji dalyvavo "Angry Arts Week" pobūviuose, skaitydama Nacionalinio Išsilaisvinimo Fronto poezija įvairiose New Yorko dalvse. Vėliau, 1967 m. balandžio mėnesi, ji dalyvavo masiniame taikos maršavime į Jungtines Tautas; tu pačių metų spalio mėnesį ji važiavo į demonstraciją prie Pentagono Washingtone; lapkričio mėnesį ji demonstravo prieš Dean Rusk prie New Yorko Hilton hotelio; paskiau dalyvavo demonstracijoje prie Whitehall kareivių indukcijos centro. Praėjusi balandžio mėnesį ji prisidėjo prie masinės studentų demonstracijos Columbia universitete.

Kalbėdama apie moters išlaisvinimą, Robin Morgan sako: "Išlaisvinimas moters nereiškia tik gavimą lygaus darbo su vyru, bet reiškia susipratusį lygų kūrybingą veiklumą visiems; nereiškia gavimą didesnės jėgos dalies, bet reiškia panaikinimą prekių tironijos; nereiškia priešinimąsi bendram išnaudojimui vienos lyties prieš kitą, bet galą abiejų lyčių eksploatacijai."

Į "Judėjimą," kaip jie savo veikimą vadina, įeina vis daugiau ir daugiau jaunų merginų. Daugiau nei 40 procentų areštuotų Columbia universiteto demonstracijose praėjusį pavasarį buvo merginos.

Paimkime dar vieną studentų vadovę — Josephine Duke, 19-metų dukrą žymios nasiturinčios šeimos. Ji 1967 metais įstojo į Bernard kolegiją. Štai ką ji pasakoja apie įsitraukimą į "New Left" frontą: "Aš nebuvau girdėjusi apie Students for a Democratic Society, bet jau buvau labai karštai susipažinusi su socialinėmis nelygybėmis, ypatingai su bandymu eliminuoti (sunaikinti) Naująja Kairę (New Left). Aš tik nežinojau ką daryti".

Dabar Josephine Duke galima matyti visose studentų demonstracijose užimant aktyvią poziciją.

Čia tik suminėta viena kita iš tų tūkstančių jaunų merginų, kurios veda aštrią kova prieš Vietnamo karą, prieš visokias socialines nelygybes. Taigi, nepulkime i glėbi pesimistų, kurie smerkia visą Amerikos jaunimą. Be jaunimo nebūtų tokių laimėjimu. Atvirkščiai, pasveikinkime tas jaunas gražuoles MOTERS DIENOS proga, palinkėkime joms vesti šį taip svarbų darbą, ieškant geresnio gyvenimo ne tik sau, bet ir visai žmonijai.

Šių dienų susipratusios jaunuolės, teisingai sako, praėjo tie laikai, kada moterys kovojo už geresnes salygas vien tik moterims. Tiesa, jos praskynė kelią ir šių dienų moterims, kurių kova turi būti už geresnį gyvenimą, už lygias teises, už kovą prieš bada, prieš skurdą, prieš visokias diskriminacijas visai žmonijai, nepaisant lyties. Dabar naujieji laikai ir naujos kovotojos.

Žinoma, pirmoje vietoje—mūsu visu kova už taiką visame pasaulyje.

Geriausia Utenos rajone "Gegužės Pirmosios" kolūkio melžėja Aldona Baranauskienė. Pernai ji iš kiekvienos karvės primelžė vidutiniškai po 4700 kilogramų pieno.
A. Brazaičio nuotrauka

Moters šventė

Moteris yra puošnioji žmonijos pusė. Poetai ją lygina su gėlėmis, su saule, su vėjelio dvelkimu; tačiau per amžius pasaulyje buvo moters padėtis labai sunki. Nepriduota svarba jos gyvenimui visuomenėje, jinai buvo tik namų prižiūrėtoja ir vaikų auklėtoja. Sunki buvo ir lietuvės moters dalia. Jos vargai, darbai ir rūpesčiai ypatingai atspindi liaudies dainose.

Šiandien dar daugelyje pasaulio valstybių žiūrima į moterį kaip mažiau vertingą už vyrą; bet vis tiek ir labiausiai atsilikusiuose kraštuose palengva moters įtaka kyla. Atsiranda moterų vadovių, kurios supranta ir mato reikalą kovoti už moters lygias teises. Jos tomis kovomis įrodo, kad moteris yra žmogus, lygus vyrui. Įžymių vadovių vardai skamba kiekvienoje tautoje, žinoma, ir Lietuvoje.

Galima didžiuotis ir lietuvių tautos vadovėmis ir didvyrėmis. Kiek šiandien yra Lietuvoje mokslininkių, daktarų, įžymių visuomeninkių veikėjų, užimančių vadovybėje ir vyriausybėje aukštus postus! Kiek menininkių!

Daugeliui moterų patinka dirbti Lietuvos industrijose, fabrikuose, — kitoms patinka gyventi kaime, kur jau pasiektas didžiausias progresas. Žodžiu, šiandien socialistiniuose kraštuose moteris turi teisę pasirinkti dirbti ir mokytis-studijuoti, kur ir ką ji nori ir kurion linkmėn turi pašaukimą. Moteris turi lygią teisę su vyrais dalyvauti ekonominės, politinės bei kultūrinės veiklos srityse.

Jungtinėse Amerikos Valstijose moteris nors jau pasiekus aukštą lygį, bet vis tiek daugelyje sričių ją vyras tebelaiko "netinkama." Tačiau, kada jau tiek daug iškovota, bus pasiekti ir tolimesnieji tikslai.

Kovo Aštuntoji — Tarptautinė Moters Šventė. Prie šios šventės rengiasi ir New Yorko Lietuvių Moterų Klubas.

H. Feiferienė

ĮVAIRENYBĖS 22,j

Pražutingas meilės šauksmas

Amerikos Kornelio universiteto daktaras Kahnas užfiksavo magnetofono juostoje moskitų zyzimą, kuriuo patelės prisivilioja patinėlius. Paskui tuos signalus jis transliavo per garsiakalbį netoli Nikaragvos, pelkėtoje vietoje. Išgirdę zyzimą, moskitų patinėliai lekia prie aparato, atsitrenkia į metalinį įelektrintą tinklą ir žūva. Per savaitę 3 kilometrų spinduliu buvo sunaikinti visi moskitai.

MISLINČIUS

INKVIZICIJA ITALIJOJE

Žmonių kova prieš inkviziciją

(Tęsinys)

Vokietijos karaliaus Fridricho II sūnus Konradas IV gyveno neilgai; jį popiežininkai nunuodijo. Po jo mirties, 1254 m. pop. Inocentas IV pasigrobė Neapolį ir Siciliją, bet neužilgo juos vėl iš klero rankų atėmė Fridricho II ilegitimiškas sūnus Manfredas.

Tuo metu Italijoje dar buvo vietų, kur inkvizitoriai negalėjo savo nosies įkišti. Manfredo valdose ir kitose srityse popiežininkai neturėjo galios. Lombardija ir Tuskanija nešoko pagal popiežiaus dūdą. Teko organizuoti kryžiaus karą prieš neklaužadas, verbuoti visokius padaužas į "šventą žygį". Tam darbui vesti naudotasi nuodėmių atleidimo pažadais (indulgencijom) ir kitokiais masalais viliota visuomenės padugnės į kryžiuočių gretas. 1256 m. popiežiaus Aleksandro legato, Ravenos arkivyskupo Pilypo, vedama kariuomenė paėmė ir apiplėšė Paduvą, bet už poros metų, ties Brešia miestu, Ezelino jėgos šią kryžininkų gaują galutinai išblaškė. Siciliją ir Neapolį valdė Manfredas. Bergamo gyventojai popiežininkus išvijo iš savo miesto.

Sicilija buvo popiežiams kaulas gerklėje: nei išspiauti, nei praryti! Kol ten sėdėjo Manfredas, inkvizicijai nebuvo vietos. Organizuota kitas kryžiaus karas. Pop. Klemensas IV kurstė karan Anglijos karaliaus Henriko III sūnų Edmundą, bet tas nesiryžo. Pagaliau popiežiui pavyko prikalbinti žygio vadu Provanso grafą Čarlzą iš Andžio (Anjou), kai jis (popiežius) prižadėjo sukelti reikiamą kariuomenę ir didelę pinigų sumą. Popiežininkai pinigus rinko ne tik Italijoje, bet Ispanijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Belgijoje ir kitose šalyse. Darban buvo įkinkytos viso pasaulio katalikų bažnyčios. Lombarde ("pantšopėse") užstatyta net brangiosios bažnytinės žvakidės ir Vatikano brilijantai.

Didžioji kova

Lemiamoji kova įvyko Benevento lauke 1266 metų pradžioje. Čarlzas laimėjo ir tapo visos Italijos faktinuoju valdovu. Manfredas žuvo kovoje. Popiežius triumfavo, inkvizicija buvo visagalė, žmonės pateko visiškon nelaisvėn, užkurti laužai pleškėjo su atnaujintu gajumu, degančios žmogienos tvaikas debesiu pakilo virš Italijos! Tik vienam Piacenzos mieste per dieną sudeginta 28 vežimai "eretikų". Veronoj, Mantujoj ir kitose vietose — sudeginta kiti 174 žmonės. Vienas inkvizitorius, vienuolis Pilypas Bonaccorso, sudegino 70 savo priešų. Politiniai popiežiaus oponentai palaikyti "eretikais".

Šios neribotos žudynės pasiekė tokio laipsnio, kad 1304 m. Vincenzo gyventojai kreipėsi net į patį pop. Benediktą XI pažaboti savo gončus. Iš civilinės santvarkos liko tik šešėlis; pilnavaldis buvo popiežius ir jo galvažudžiai. Kai kuriuose miestuose kilo rimtų pasipriešinimų. 1277 m. vienuolis-inkvizitorius Corrado Pagano su būriu savo sėbrų puolė Valtellino sritį, bet dvarininkas Corrado da Venosta išmušė visus inkvizitorius iki vienam. Pop. Mikalojus III padarė žudiką Pagano "šventuoju". Kitas domininkonas Fra Florio buvo labai energingas inkvizitorius. Ne vienas "eretikas" baigė savo gyvenimo dienas Florio užkurtuose laužuose. Tačiau kai jis 1279 m. bandė Parmoje sudeginti vieną moterį, pasipiktinę žmonės sukilo, sugriovė domininkonų vienuolyną, apdaužė jo įnamius ir išvarė juos iš miesto. Tik 1287 m. pop. Honorijus IV sutaikino parmiečius su domininkonais.

Katalikas ar "eretikas"?

Ne visuomet buvo lengva atskirti "eretiką" nuo praktikuojančio kataliko. Norėdami išvengti inkvizitorių persekiojimo, kai kurie gudresni disidentai simuliuodavo — viešai pildydavo, nors ir netikėdami, visas konfesines katalikų prievoles. Gerą tokios padėties pavyzdį duoda vienas Fereros miesto gyventojas Armano Pongilupo. Jis buvo gimęs iš katarų tėvų ir kartu su žmona priklausė minėtajai sektai, nors viešai buvo laikomas ortodoksu kataliku. Tačiau 1254 m. jis buvo iššifruotas ir suimtas kaip kataras. Jis prisipažino klydęs, atgailavo ir šventai prisiekė laikytis katalikų tikybos ritualo. 1269 m. jis mirė ir buvo palaidotas su visais religiniais prieskoniais: kunigai laikė mišias, gedojo litanijas, rožančius, sakė pamokslus, velionį gyrė kaip pavyzdingą kataliką ir dosnų mecenatą.

Velionis buvo turtingas, todėl palaidotas katedroje, virš kapo pastatyta koplyčia su altorium, sienos aptaisytos brangiosios šventųjų paveikslais, pristatyta religinio pobūdžio statulų ir kitokių puošmenų. Paleista gandai, būk velionis padaręs ir nemažai stebūklų: vieniems žaizdas užgydęs, kiti akli praregėję, raiši sunormalėję ir t. t. Pradėta rimta agitacija už velionies įvedimą į "šventųjų" šeimą.

Kai jau viskas buvo paruošta Armano kanonizavimui, tam pasipriešino tik inkvizitorius - vienuolis Aldobrandinis, kurs 1254 m. jį teisė. Prasidėjo žūtbūtinės tąsynės, nusitęsusios net 23 metus. Kontestantų jėgos buvo beveik lygios. Tai kovai beeinant, mirė pop. Grigalius X ir inkvizitorius Aldobrandinis; bylą teko išspręsti sekantiems popiežiams. Buvo daromi pakartotiniai tyrinėjimai bei investigacijos. Kunigai priesaikavo ir dievagojosi, jog velionis Armano buvo pavyzdingiausias katalikas ir dosniausias mecenatas. Mirė ir pop. Honorijus V bylos nebaigęs. Tik pop. Bonifacas VIII ir inkvizitorius - vienuolis Guido da Vicenza 1301 m. reikalą užbaigė. Laimėjo inkvizitorius: Armano kaulus iš brangaus karsto išėmė, sulaužė ir kaip "eretiką" lauže sudegino. Jo koplyčia sugriauta, altorius, paveikslai su statulomis išnešti ir sunaikinti, **turtai konfiskuoti.** Veikiausiai, tik dėl jo turtų inkvizitoriai taip stropiai spyrėsi jo kaulus sudeginti. Už šią "paslaugą" bažnyčiai inkvizitorius Guido gavo Florencijos vyskupo mitrą (kepurę).

Gyvenimo kurjozai

Tokių įvykių XIII ir XIV amžiuose buvo nemaža. Pav. 1250 m. Florencijoje miręs 25 metų vyras Gherardo buvo palaidotas kaip eilinis katalikas, o 1313 m. (po 63 metų) pripažintas "eretiku" ir jo palaikai sudeginti. Minėtieji, tai ne vieninteliai pavyzdžiai. Buvo ir tokių kurjozų, kai sudegintas "eretikas" po daugelio metų buvo pripažintas nekaltu, tik jo konfiskuotas turtas šeimai negrąžintas; juo pasinaudojo inkvizitoriai.

Italijoje, kaip ir Prancūzijoje, inkvizicija XIV amž. pabaigoje ir XV amž. pradžioje pradėjo silpnėti. "Eretikų" buvo vis mažiau ir mažiau, o tie kurie užsiliko, buvo neturtingi, tat ir inkvizitoriams iš jų buvo maža naudos. Reikia pastebėti ir tai, kad kylantis švietimo amžius, renesanso gadynė, paveikė liaudies protavimo eigą, mažėjo prietarai, fanatiškas prie religijos prisirišimas ir tikėjimas popiežiaus dievišką ja galia. Mažėjant popiežių galiai, silpnėjo ir jų tarnaitė inkvizicija.

Tačiau kai kur Italijoje pasitaikydavo inkvizicinių išpuolių net XVI a. Upės Poslėnyje dar 1510 m. buvo sunaikinti keli valdiečių kaimai; žmonės, kurie nespėjo pabėgti į kalnus, iššudyti. Bet po dviejų metų, sumokėjus inkvizitoriams tam tikrą pinigų sumą, jiems leista grįžti. Savojos srityje 1513 m. dar visu smarkumu persekiota popiežiaus priešai. Kalabrija ir Apulija buvo vienintelės vietos, kur žmonės galėjo laisviau atsikvėpti. Kai kurie sektanti bėgo į Bohemiją. Nepakęsdami žiaurių persekiojimų, 1530 m. valdiečių likučiai susijungė su Šveicarijos kalvinistais.

(Pabaiga seka)

PADAINUOK MOTULEI

Nedainuok, sesele, apie gražų sodą,
Žydinčių alyvų ir kitų žiedų,—
Man tavo dainelės šiandien nusibodo,
Sieloj pritarimo jose nerandu.
Šiandien padainuoki apie motinėlę.
Kovo Aštuntoji—brangi šventė mūs,—
Kad laisva ir miela mūsų tėviškėlė,
Turim prisiminti moterų vargus.
Daugel rūpestėlių josios išgyveno,
Kovose padėjo žygių garbingų,
O dabar palinko tartum kryžius senas.
Linkim joms sveikatos, metų laimingų!
Tegu skamba dainos garbei motinėlės,
Sese, ją paguoski, mes kartu visi
Kovo Aštuntąją, vėliavą iškėlę,—
Tegu bus saulėta ši diena šviesi.

V. Tatarėlis

KRISLAI IŠ LIETUVOS

(Laiškas iš Vilniaus)

Ar seniai Lozoraitis laisvės išsiilgo?

Su geroku pavėlavimu teko susipažinti su vadinamojo "diplomatijos šefo" S. Lozoraičio radijo kalba, pasakyta Naujų Metų proga. Ta proga jis prisiminė Suvienytųjų Nacijų (Jungtinių Tautų) Visuotinių žmogaus teisių deklaracijos sukaktį. Patetiškai jis deklamuoja apie toje deklaracijoje išdėstytus dėsnius, apie kiekvienam žmogui pripažintą teisę į minties, sąžinės, tikėjimo, politinių pažiurų laisvę ir tautų teisę spręsti savo likimą laisvai. Buvęs diktatoriaus Smetonos tarnas-ministras Lozoraitis dedasi karštu tų visų teisių ir laisvių gynėju.

Verta paklausti pono Lozoraičio, ar seniai jis taip pradėjo išsiilgti tų laisvių? Mes pažinome poną Lozoraitį, kada jis tikrai buvo smetoninės diplomatijos šefu, atseit, Lietuvos užsienių reikalų ministru. Kažko nebuvo girdėti, kad jis būtų kėlęs balsą apie bet kokias laisves lietuvių tautai, kurios visos laisvės ir teisės buvo brutališkai reakcinių smurtininkų sulaužytos. Jei neklystu, kaip tik jam ministeriaujant tūkstančiai suvalkiečių buvo areštuojami už menkiausią bandymą ginti savo teises, šimtai jų pasmerkti katorgos darbams, kai kurie be jokio pagrindo sušaudyti. Jam ministeriaujant Lietuvoje buvo įsteigta dujų kamera diktatoriškojo režimo priešininkams žudyti, nes kareiviai atsisakė savo brolius šaudyti. O ką kalbėti apie sąžinės laisvę klerikalų ir reakcininkų valdomoje Lietuvoje, kur civilinės metrikacijos reikalavimas buvo laikomas revoliuciniu žygiu, o vaikus mokykloje vertė mokytis tikybos.

Kai dėl pilietinių laisvių, anais laikais jas turėjo tas neskaitlingas sluogsnis, kuris buvo atstovaujamas vadinamame smetoniškame "seime". Tai buvo dvarininkai, buožės, stambūs biznieriai, kunigai, žodžiu, "elitas", kuris begėdiškai išnaudojo darbininkus ir darbo valstiečius, sudariusius milžininškąją lietuvių tautos daugumą. Bet, pono Lozoraičio akimis žiūrint, tautos vardo tėra vertas tas "elitas," kitaip sakant, turtuolių ir išnaudotojų sauja lė, o darbo žmonės tesą tik plebsas, "bydlo", kurių dalis tik melstis, dirbti ir klausyti.

Bet štai istorija pasikeitė ir savo vietą Lietuvoje užėmė tikroji tauta — darbo liaudis. Pasipurtė, sujudo darbo liaudis ir nukratė nuo savo sprando išnaudojusias ją erkes ir visokias šiukšles, kurioms vieta tik šiukšlių dėžėje. Kapstosi jie ten šiukšlyne, nerimsta. Jų tarpe kapstosi ir purkštauja daugelis buvusių ponų, tokių kaip ponas tariamos diplomatijos tariamasis šefas. Ką gi, kapstykitės, kol gyvi, guoskitės prisimindami buvusias laimingas jums dieneles, bet nemanykit, kad lietuvių tauta tokia naivi Raudonkepuraitė, kurią lengva apgauti apgailingomis deklamacijomis apie laisves ir teises.

Juozo Tiškaus ansamblis turi pasisekimą

Neseniai būdamas Maskvoje patekau į įdomų koncertą, kuris vyko naujame didžiuliame kino teatre "Oktiabrj ("Spalis"). Tai buvo žinomojo Lietuvos estradinio Juozo Tiškaus vadovaujamo ansamblio koncertas. Didžiulė salė, kurioje telpa daugiau kaip 2,000 žmonių, buvo pilna, nors lietuvių estradininkų koncertas vyko jau penktą kartą. Tai liudijo, kad maskviečiams knocertas patiko, nors Maskvoje daug įvairiausių teatrų ir koncertų.

Buvo įdomu pasiklausyti ir pamatyti kaip pasirodys mūsiškiai Maskvoje. Man tai buvo naujiena, o ansamblis jau seniai pripratęs koncertuoti įvairiuose Tarybų Sąjungos miestuose, visur sulaukdamas pasisekimo.

Ansamblis nedidelis, tik šeši džazo muzikantai su mechanizuotais instrumentais, keturi dainininkai ir programos vedėjas — konferansje, kuriuo buvo miklus ir iškalbingas R. Jovaiša, gerai atliktais pasakojimais ir anekdotais užpildęs pertraukas.

Programa prasidėjo B. Gorbulskio "Šventinių ritmu" pagal R. Skučaitės žodžius, kurį atliko dainininkas Adolfas Jarulis. Paskui sekė T. Makačino "Dūmelis iš pypkės" (V. Bložės žodžiai), atliktas dainininko Jurgio Žukausko. Paskui dainavo grakščios merginos — Nijolė Ščiukaitė ir Dana Neimontaitė, o gitaristų ansamblis išpildė kompoziciją "Kaip gi gražus gražus rūtelių darželis" motyvais.

Taip ir visa programa vyko iš dalies lietuviškai su vertimu dainų teksto į rusų kalbą, iš dalies rusiškai, atliekant rusų ir užsienio kompozicijas. Pats ansamblio vedėjas ir organizatorius Lietuvos TSR nusipelnęs artistas Juozas Tiškus grojo orkestre įvairiais instrumentais.

Malonu buvo girdėti iš kaimynų maskviečių gražius atsiliepimus apie mūsų tautiečių atliktą smagų ir malonų koncertą.

Gabi ir darbšti Gricių šeima

Daugelis Amerikos lietuvių yra girdėję apie rašytoją **Augustiną Gricių,** o nemažai yra ir jį asmeniškai pažįstančių. Kadaise jis yra važinėjęs po Jungtines Valstijas ir lankęs daugelį lietuvių kolonijų. Šiemet A. Gricius susilauks savo 70-mečio. Lietuvoje jis gerai ir seniai žinomas bei populiarus kaipo daugelio jumoristinių pasakojimų bei feljetonų autorius, rašęs slapyvardžiu "Pivoša". Kadaise didelio pasisekimo turėjo jo komedija "Palanga", o pokario metais jo scenos veikalai "Karšta vasara" ir eilė kitų.

Tačiau čia nemanau plačiau rašyti apie patį A. Gricių. Noriu pažymėti jo ir Anelės Griciuvienės - Oškinaitės sukurtą gražią šeimą.

Vyresnioji Gricių dukra **Laima** yra žymi Lietuvos mokslininkė, medicinos daktarė, onkologė, tyrinėjanti vėžio ligą ir būdus kovos su ja. Jos moksliniai darbai susilaukė dėmesio ir užsienyje, kur ji dalyvavo medicinos mokslininkų konferencijose ir darė ten pranešimus.

Gricių sūnus **Jonas** — žinomas kino operatorius, Lietuvos kinematografininkų sąjungos pirmininkas. Tarp jo darbo filmų yra pagarsėjęs tarybinis filmas "Hamletas".

Kitas Gricių sūnus **Algis** —muzikas, menotyros mokslų kandidatas ir smuikininkas. Trečias sūnus **Kastytis** — gydytojas, dabar tobulinasi medicinos moksluose Leningrade, bet nuolat dirba Vilniuje.

Tokia darni, gabi ir darbšti yra mūsų populiaraus ir mielo rašytojo Augustino Griciaus šeima.

J. Paliukonis

1969.II.16
Vilnius

Kapsuko gyventojų paslaugoms

Vilniaus "Tiesoje" J. Valaitis rašo:

Černiachovskio gatvėje, Kapsuke, atvėrė duris nauja valgykla - kavinė "Jaunystė". Skoningai įrengtose patalpose vienu metu gali pavalgyti 150 žmonių. Dabar Kapsuko viešojo maitinimo įstaigose gyventojų paslaugoms — 930 vietų.

Erdvi valgykla pradeda veikti ir Angariečio gatvėje. Jos paslaugomis naudosis kaimo profesinės technikos mokyklos moksleiviai ir dėstytojai.

Lietuva tarptautinėse mugėse ir parodose

Vilniaus Elta praneša:

Originalios vilniečių konstruktorių sukurtos apvalaus šlifavimo staklės, apdorojančios detalių paviršių iki veidrodinio blizgesio, specialistų nuomone, sudomins TSRS prekybinius partnerius. Kartu su kitais Lietuvos pramonės gaminiais jos išsiųstos į Leipcigo pavasario mugę.

Šioje mugėje Lietuva eksponuos naujausias respublikos mokslininkų ir inžinierių sukurtas mašinas ir prietaisus. Tai jautrūs radijo matavimo prietaisai, precizinės metalo piovimo staklės, asinchroniniai elektros varikliai, suvirinimo ir kita technika.

Leipcige mūsų respublika pradeda savo pramonės naujovių tarptautinėje arenoje 1969 metais demonstravimą. Maskvos tarptautinėje parodoje "Automatizacija-69" ji parodys elektroninę skaičiavimo techniką dalykinei informacijai apdoroti, tame tarpe — vieną pirmųjų pasaulyje elektroninių automatų, skaitantį skaičius. Jis leidžia mechanizuoti duomenų įvedimą į skaičiavimo mašinas. Turkijoje, Izmiro mugėje, greta naujosios technikos, bus demonstruojami lietuviški baldai, Budapešto mugėje—kai kurie maisto pramonės gaminiai. Nemaža eksponatų numatyta pasiųsti į Poznanės mugę.

Šiemet Lietuvos įmonės dalyvaus devyniose tarptautinėse mugėse ir parodose. Savo gaminius jose eksponuos "Sigmos" ir "Elfos" susivienijimai, Vilniaus "Žalgirio," "Komunaro," šlifavimo staklių, elektros suvirinimo įrenginių, Šiaulių "Vairo," Kapsuko maisto pramonės automatų gamyklos ir kitos įmonės.

Redakcijos atsakymai

Mėgėjui, Miami, Fla. — Jūsų straipsniu nepasinaudosime. Dėl jūsų pasiūlymų teatro reikalais pasitarkite su draugais ant vietos. Mūsų korespondento konstruktyviškos, draugiškos pastabos neturėtų pakenkti jūsų sumanymui. "Knyb telėjimai" laikraštyje nepadės... Ačiū už rašinėjimą.

Režisierius sako jaunai aktorei:

—Naujoje pjesėje jums teks vaidinti nekaltą, neprityrusią mergaitę. Ar jūs turite šioje srityje kokį nors patyrimą?

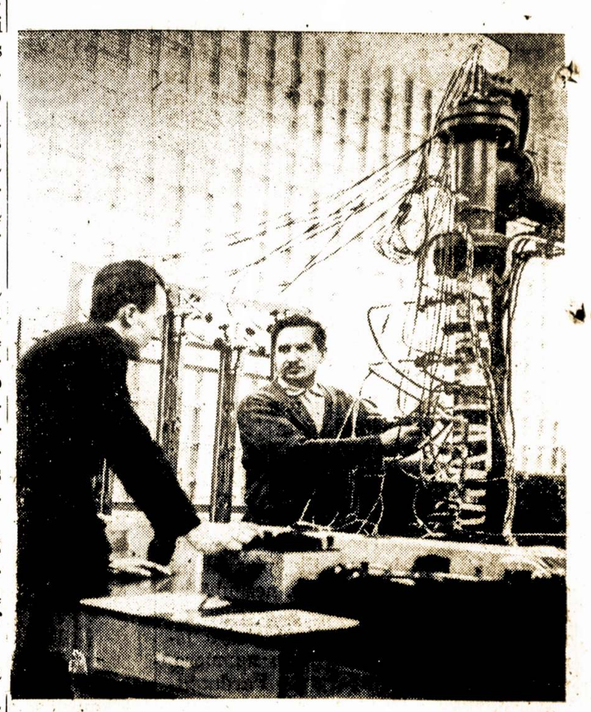

Kauno fizikinių-techninių energetikos problemų instituto laboratorijose gauti įdomūs duomenys, kurie bus panaudoti kuriant generatorius, įgalinančius šiluminę energiją paversti elektros energija.

Nuotraukoje: prie eksperimentinio stendo—aspirantas Stasys Vrubliauskas (kairėje) ir vyresnysis inžinierius Romas Kšečkauskas atlieka šilumos mainų tyrimus. M. Ogajaus nuotr.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Berlynas.— Vakarų parlamentas, susirinkęs Vakarų Berlyne, išrinko prezidentu Gustavą Heinemanną. Rytų Vokietija sako, kad tie rinkimai buvo tik nauja provokacija, kadangi Berlynas nėra Vakarų Vokietijos teritorijoje.

Cape Kennedy, Fla.— Kovo 3 d. iškilęs į erdvę Apollo 9 tebekeliauja aplink Žemę. Astronautai James A. McDevitt, David R. Scott ir Russel L. Schweickart pranešinėja, kad viskas tvarkoje. Išėję iš laivo erdvėse pavaikštinėja ir vėl grįžta. Išbando naujus būdus kelionei į Mėnulį sekamą vasarą.

Jeruzalė.— Izraelio viršininkai praneša, kad buvo suimti 85 arabai partizanai ir kaltinami padėjime bombos vasario 21 d. supermarkete, kur buvo užmušti du žmonės ir 9 sužeisti.

Karakas, Venezuela. — Apie 25,000 Puerto la Cruz darbininkų sustreikavo. Jie reikalauja geresnės transportacijos ir geresnio gatvių valymo.

Cambridge, Mass.— Technologijos Instituto profesoriai streikavo kovo 4 d. Panašių streikų įvyko net 30 universitetų. Jie protestavo prieš militarizmą ir karą Vietname.

Washingtonas. — Prez. Nixono sekretorė R. M. Woods neteko brangakmenių 4,000 vertės, kai plėšikas buvo įsiveržęs į jos apartmentą.

Quito, Ekvadoras.—Darbininkų Konfederacijos vadovybėje 5,000 sostinės darbininkų demonstravo, reikalaudami svetimšalių firmas nacionalizuoti ir aukštas prekių kainas numažinti.

Stonehaven, Škotija. — Shella Garvie, nuteista visam amžiui kalėti už nužudymą savo vyro, dabar sužinojo, kad jis paliko jai $192,000.

Albany, N. Y. — Unijų vadai pareiškė, kad jie priešinsis reformuotam Taylor Įstatymui, draudžiančiam viešųjų darbų tarnautojams streikuoti.

PHILADELPHIA, PA.

Buvusi pieninga karvė jau bergždžia

Philadelphijos namų savininkai, verslo ir kiti taksų mokėtojai skaudžiai nusivylę demokratų partijos miesto administracija, nes per praėjusius rinkimus miesto majoras J. Tate ir kiti administracijos šulai net prisiekaudami bažijosi: tik balsuokite už juos, tada taksai nebus keliami per trejetą metų. Tačiau vos vieneriems metams prabėgus miesto iždas taip ištuštėjo, kaip niekados tiek tuščias nebuvo, priėjo arti prie bankroto. Grasino uždaryti miesto viešąsias mokyklas; gaisragesiai ir policija grasino mesti savo darbą; išmatų vežiotojai ir kiti pareiškė, kad jie veltui nedirbs.

Ką daryti? Padėtis rimta. Burmistras su didžiuma demokratų miesto Tarybos narių pasiūlė pakelti labai aukštus taksus. Republikonai, matydami demokratų per didelį graftą, patraukė miesto administraciją į teismą, kad teismas uždraustų taksų kėlimą, nes ir taip miesto piliečiai aukštai apkrauti mokesčiais. Kai kurie didieji biznieriai jau grasino kraustytis iš miesto kur kitur. Teismas uždraudė pakėlimą taksų. Tuomet miesto vyriausybė apeliavo į aukštesnį valstijos teismą ir ten bylą pralaimėjo. Abiejuose teismuose gavo nuo teisėjų išbarti už per didelį publikos pinigų eikvojimą.

Ką dabar daryti? Majoras su keliais Tarybos nariais nupyškėjo į valstijos sostinę Harrisburgą prašyti gubernatoriaus pinigų išgelbėjimui miesto nuo visiško sužlugimo. Gubernatorius mandagiai priėmė miesto šulus, bet pinigų duoti neprižadėjo.

Dabar demokratai suka galvas, kaip pakelti taksus ir aplinkui apeiti teismų draudimus.

Panašus skandalas buvo laike R. Dilworth administracijos prieš keletą metų. Tuomet speciali valstijos grand džiūrė beveik metus laiko tyrinėjo visą miesto rotušę (City Hall) už pavogimą daugiau dviejų milijonų dolerių. Tuomet du stambūs nusikaltėliai, pajutę karštį, patys nusižudė.

Tai vis amerikoniško gyvenimo būdas. Nuo per aukštų taksų daugelis, neišgalėdami pasimokėti, praranda savo nuosavybes — šerifas pasiima.

Jau bus apie tryliką metų, kai demokratai pasiėmė politinį vairą tvarkymui miesto, ir melžia pieningą karvę. O republikonai pykčiu netrivoja, kad negauna nei lašo pieno paragauti. O dar tik netolimoj praeity patys republikonai buvo dar aršesni melžėjai, ir per 60 metų republikonų dinastijos miestas baisiai buvo nualintas.

"Laisvės" Reporteris

-:- -:- -:-

Anna Žalneraitienė ligoninėje

A. Žalneraitienė jau ilgoką laiką turėjo didelį galvoskaudį. Gydėsi savo namuose, bet skausmas nemažėjo. Tai gydytojas vasario 26 d. pasiuntė ją į Metropolitan ligoninę ištirti.

Gal ims keletą dienų ištirti priežastį skausmo.

Linkiu draugei laimingai grįžti į namučius, 1009 Jackson St.

P. Walantienė

Rahway, N. J.

Šiame mieste kovo 1 d. mirė **Liudvikas Slančiauskas.** Laidotuvės įvyko kovo 4 d., palaidotas Rahway kapinėse.

Velionis buvo pažangiųjų organizacijų narys ir spaudos skaitytojas.

Paliko nuliūdime žmoną Oną ir posūnį Kęstutį.

Šią žinią pranešė B. Makutėnienė iš Cranford, N. J.

Albany, N. Y. — 805,000 civilinių tarnautojų nusitarė sekamą savaitę streikuoti, jeigu valstijos pareigūnai nepatenkins jų reikalavimų.

Dar apie Mėnulį ir "Mėlynąją planetą"

Būčiau nutylėjęs dėl S. V—k—s kritikos mano straipsneliui "Mėlynoji Planeta," jei ne taip šiurkščią antraštę jis būtų vartojęs savo kritikai — "Pasakyta netiesa apie Mėnulį."

Atsiprašau S. V—k—s ir Mėnulį, kad aš netiesą apie Mėnulį, gal per klaidą, parašiau, bet didelis ačiū S. V—k—s už pagyrimą, kad straipsnelis gražiai parašytas. Matote, aš rašydamas 'Mėlynoji Planeta" nenorėjau "Laisvę" paversti astronomijos ir astrofizikos vadovu. Aš rašiau iš to taškaregio, kad eilinis "Laisvės" skaitytojas suprastų straipsnelio reikšmę.

Aš daleidžiu, kad Mėnulis visuomet yra vienu šonu nusigręžęs nuo Žemės, o ne nuo Saulės, arba, kaip S. V—k—s aiškina su pagalba stalo, bliūdo, kavinio puoduko ir medinio rutulio su geležėle ant jo vandenyje, kodėl Mėnulis visuomet laikosi tuo pačiu šonu link Žemės, t. y. kad jam aplink savo ašį apsisukti ima lygiai tiek laiko, kiek aplink Žemę apskrieti. Man tai nebuvo svarbu todėl, kad aš nerašiau astrofizikos dėsnio, o abelnai apie šių dienų mokslo pasiekimą. Aš nesigilinau į smulkmenas todėl, kad aš maniau, jog tai skaitytojui bus neįdomu — jis vistiek netaps astrofizikas, tą straipsnelį perskaitęs. Aš norėčiau patėmyt, kad tai nebuvo "pasakyta didelė netiesa apie Mėnulį," o tik smulkmenų klaidelė. Be to, mes visų smulkmenų apie Mėnulį dar ir nežinome. Jei žinotume, tai nei Tar. Sąjunga, nei amerikiečiai neeikvotu dešimčių bilijonų dolerių, kad į jį nuskridus ir visas smulkmenas ištyrus.

"Laisvės" skiltyse tokiai menkos vertės polemikai vargiai vieta, todėl, jei ir tilps šis mano pasiaiškinimas, jis bus paskutinis šiuo klausimu.

Inž. **A. P. Gabrėnas**
Miami, Fla.
1969 kovo 3 d.

Chester, Pa.

Lankydamas mielus draugus ir drauges radau A. Zalner pasiruošusią išvykti į ligoninę sveikatai patikrinti, nes gydytojas taip patarė. Pranaitis taipgi nusiskundė, kad jį vargina negalavimas. L. Arlauskas turi mankštintis, kad sveikatą sutvirtinti.

Petras Fastee ir jo žmonelė serga. Ji sunkiai serga, viena pusė suparalyžiuotą virš 6 mėnesiai, bet tikisi susveikti; sako, po truputį eina geryn ir gydytojas pataria vaikščioti.

Linkiu visiems ligoniams sveikti ir dar ilgai darbuotis žmonijos labui.

Mirė Klem Juknevičius, sulaukęs 55 metus amžiaus, nuo širdies sunegalavimo. Buvo pavienis. Sesuo liūdi, netekusi broliuko. Lai jis ilsisi šaltoje žemelėje, o mes būdami sveiki darbuokimės dėl geresnės ateities.

A. Lipčius

Lietuviai, kurie atostogoms ar kitais reikalais atvažiuojate į Miami, Fla., neužmirškite atsilankyti į Lietuvių Socialį Klubą. Čia kiekvieną sekmadienį 1 val. dieną yra duodami geri pietūs už žemą kainą. Po pietų šokiai, susitikimai ir svečiavimasis.

Kuriems reikalingos informacijos gavimui kambarių, vietiniai klubo nariai patars jums kaip ir kur juos gauti.

Kviečia į svečius visus lietuvius —

Lietuvių Socialis Klubas
2610 Northwest 119th Street
Miami, Fla. 33167
Telefonas: 688-4161

Frackville, Pa.

PADĖKA

Dėkoju N. Y. Moterų Klubo narėms ir draugėms, kurios pareiškė man užuojautą dėl mano mirusio vyro **Leon Jones.** Daug man pagelbėjo liūdesio valandoje.

Su pagarba,
Suzanna Kazokytė Jones

Pranešimas

Philadelphia, Pa.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks kovo 8 d., 2 val. po pietų. Visi nariai kviečiami atsilankyti, nes pavasaris jau tik už kalnelio, o su pavasariniu gamtos atgimimu atgims ir mūsų kultūrinė bei meninė veikla.

Valdyba (16-17)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MEN
To Train As
MACHINE OPERATORS
NIGHT SHIFT
Apply in Person
ANCHOR THREAD CO.
Main St.
Groveville, N. J.
(17-23)

TRUCK MECHANIC
Heavy duty tractor trailer. Prefer diesel experience.
4824 Merion Ave., Philadelphia, Pa.
Call TR 7-7154
(17-19)

GIRL FRIDAY. For chaotic warehouse office. Never a dull moment. Typing, filing, inventory control. 40 hrs. Benefits. 12 paid holidays. A challenge. 437-2600. E. J. GARCIA, Bayonne, N. J. (201).
(17-20)

GIRL FRIDAY. We need an intelligent gal who can type, take steno and do bookkeeping. We will accept and train a recent grad. Good starting salary. Full company benefits. Attractive congenial office. Call LO 4-4130, Mr. Donovan.
(17-20)

CLERK TYPIST
N. E. Phila. Manufacturing.
Full time and permanent. Apply:
HOTPACK CORP.
Cottman Ave. & Melrose, Phila., Pa.
(15-17)

CLERICAL SUPERVISOR
Busy Order Department for major textile manufacturer has opening for supervisor. Fine opportunity for detail-minded person. Supervisory ability essential. Call GA 6-0300, Ext 311. Or apply: ROBERT BRUCE, INC., "C" & Westmoreland Sts., Philadelphia, Pa. (15-17)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

EXPERIENCED CUTTER on cotton goods. Steady work, good pay, overtime, paid holidays, and vacations, hospitalization benefits. Inquire at: LINDEN FASHIONS, Inc., 3rd & Marietta Pike, Columbia, Pa. Ph. 717-684-2362 (In Tidy Products Bldg.) (17-19)

JANITOR WANTED. Good pay and good benefits and good working conditions are offered in exchange for a responsible, capable, reliable individual. Apply in person: FILM CORPORATION OF AMERICA, 19th & Allegheny Ave., Phila., Pa. (17-19)

WATCHMEN-PORTER wanted at once. Good company benefits and good salary for a fine upstanding transportation Co. Apply in person at: AERO CARRIER CORPORATION, Route 17 and Rochelle Park, N. J. Or call (201) WE 3-1700-843-8080. (17-21)

Engineer:
DEVELOPMENT ENGINEER

A multi-division rapidly expanding plastics, fibre and paper company based in Wilmington, Del. is looking for an aggressive Chemical Engineer or Chemist to work in its Research and Development Department.

The Ideal Candidate will have 1—3 years' experience preferably as a Process Engineer. NVF Company offers unlimited promotional opportunities. Liberal benefits including stock purchase.

PLEASE REPLY IN CONFIDENCE WITH A RESUME INCLUDING PRESENT SALARY TO:
G. Q. MILLER
NVF COMPANY
MARYLAND AVE. & BEECH ST.
WILMINGTON, DEL. 19899
An Equal Opportunity Employer.
(15-16)

CAN MFG EXPANSION
Adding a Third Shift Immed. openings for general Laborers with opp'ty for Skilled Jobs in near future. Full time permanent employment. New High Wage Scale Good Company benefits. Contact Mr. J. C. Cone.
THE COCO COLA CO.
Food Division
480 Mercer St., Highstown, N. J., 08520. 1-(609)-448-5100.
An Equal Opportunity Employer.
(15-18)

ELECTRICIAN—MILLWRIGHT
MANUFACTURING PLANT. Service and Maintain Electrical Equipment, Motors, Starters, etc. Trouble-shot and repair. Must be able to read Electrical Blue Prints. Knowledge of 3 phase 440 "A MUST" Can Mfg. exp. helpful but not nec. Attractive wages, good Company benefits. Contact: Mr. Maurice Bentoliff.
THE COCO COLA CO
Food Division
480 Mercer St., Hightstown, N. J., 08520. 1-(609) 448-5100.
An Equal Opportunity Employer.
(15-18)

CLUB STEWARD
Man and wife for private Club. Live in. Prepare German and American food for parties and Sunday.
Salary plus good potential.
Write: P. O. Box 6036, Philadelphia, Pa. 19114. (17-18)

BUSINESS OPPORTUNITY

NICE
Little
BUSINESS
—And profitable to ..... can earn between $200 and $2000 per mo.
—Will not interrupt your present occupation.
—Get in ground floor of multi-million dollar Nat'l Corp.
—$200-$3500 investment depending on the level you choose to start. Completely secured by inventory.
—Must see to believe.
—Commercial Bldg. Maintenance products.
INTERESTED??
Phone MO 4-5406
ASK FOR MR. IKEDA
(17-18)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MECHANICAL ASSEMBLER

ELECTRICAL ASSEMBLER

We will train persons with mechanical backgrounds for the above jobs.

MACHINE OPR.

Set up and operate engine lathes and milling machine. Experience on engine lathe primary requirements.

WELDER

Experienced on stick electrode and TIG welding. Will consider persons with industrial or Vo-Tech. training in lieu of experience.

SPRAY PAINTER

Experience on lacquer and enamel.

TOOL AND PROCESS ENGR.

1 to 2 years experience in tool design or process writing in sheet metal fabrications, machine shop, and welding desirable. Opportunity for person who can offer the above experience. Degree not necessary.

WE OFFER:
Good rate of pay.
Liberal fringe benefits.
Job security.
Apply in person or phone:
WASCON SYSTEMS, INC.
Subsidiary of Robbins & Myers
210 Bonair Ave.,
Hatboro, Pa.
Phone — OS 5-6090
An Equal Opportunity Employer.
(15-17)

PIPE AND STEAMFITTER
An expanding Company located in Trevose has an excellent opportunity for a Pipe and Steamfitter Class "A". Applicant must be capable of laying out, installing and maintaining complete low and high pressure piping installations and maintaining sprinkler system. Good pay, excellent benefits and permanent work are among the advantages to be gained by successful applicant. Call for an appointment.
BETZ LABORATORIES, INC.,
Somerton Rd., Trevose, Pa. 19047.
E. SHAW 355-3300.
((15-17)

WELDER
A growing Chemical Products Manufacturer located in Trevose, has an attractive opportunity for a Welder (combination). Applicant must be capable of performing electric ARC, HELIARC, ACETYLENE Welding as required on Ferrous and non Ferrous metals; interprete blue prints, sketches and other specifications; lay out and set up work, direct and check work of other welders of lower classification.
If your questions concern wages, benefits and working conditions, they are among the best in the area. Call for an appointment.
BETZ LABORATORIES, INC.
Somerton Rd., Trevose, Pa. 19047
E. SHAW 355-3300
(15-17)

BODY MAN
Experienced. Must have own tools. Excellent working conditions. Paid holidays, vacation, hospitalization, life insurance. Apply in person.
KNIGHTS AUTO BODY
781 Garfield Ave., Jersey City,
(201) 433-7300. (15-17)

CLUB STEWARD
Man and wife for private club. Live in. Prepare German and American food for parties and Sundays. Salary plus good potentials.
Write: P. O. Box 6036, Phila., Pa., 19114
(13-18)

BUSINESS OPPORTUNITY

Service Station
SUNOCO
Northeast Phila.
—Low overhead
—High profit
—Pa. State inspection
—2 Bay with 2 lifts
Main traffic artery.
For more information visit the SUN OIL CO. Leasing office. 6601 N. Broad St. MON THRU' THUR. 7 PM to 9 PM or call MR. STRUNK, CA 4-0175 WEEKDAYS 9 AM to 5 PM. (17-19)

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MAINTENANCE ELECTRICIANS
Familiar with power wiring. Company paid benefits.
BAY PRODUCTS DIV.
Somerset & Gurney Sts., Phila., Pa.
Mr. George Berg. GA 6-5958.
(10-18)

PRESS BOY
For Ad shop. Must be experienced.
Apply in person at—
BROWN ROYAL TYPOGRAPHERS
1309 Noble St., Phila., Pa.
(11-20)

EXPERIENCED ARC WELDERS
ASME Code work. All company paid benefits. Good pay for qualified men. Apply in person at
JOHN WOOD COMPANY
100 Washington Street
Conshohocken, Pa.
828-0800. (12-18)

MEN TO LEARN PLANT OPERATIONS. Excellent opportunity to join Select Firm. Good starting salary. Fringe benefits. Prefer H. S. graduates interested in starting career, offer paid on job training. Lots of opportunity for advancement. Military obligations should be completed. Call or apply: Weekdays: 8 AM —4:30 PM. Mon. & Wed. 6—8 PM. G. & W. H. CORSON, INC., Joshua Rd. & Stenton Ave., Plymouth Meeting, Pa. 828-4300 or CH 7-5900.
(15-18)

ENGINE LATHE OPERATORS.
Steady position, good working conditions, many fringe benefits. Equal Opportunity Employer. COOK MACHINERY, 380 Pleasantview Ave., Hackensack, N. J. 201-488-4336.
(13-18)

WELDER-FITTER, exp. ARC & HELIARC, Stainless steel and alloys. Code qualifications required. Permanent job, excellent pay, fringe benefits. JOSEPH OAT & SONS, 236 Quarry St., Philadelphia, Pa.
(13-17)

Metal Fabrication.
FOREMAN 2nd SHIFT.
Supervisory exp. in metal forming, with automatic brakes, presses and shears. Permanent position with fast growing Non-Defense Metal Fabrication plant. Good salary and bonus. Apply or call for appointment.
REPCO PRODUCTS CORPORATION
7400 State Rd. DE 8-1110.
(15-18)

AUTO LOT PORTER
Needed to clean and line up our new and used cars to beautify our lot. Must have neat appearance, be courteous, Pa. driver's license, and take pride in his work.
See
Jack Hillis — Sales Manager
DIEBOLD FORD
2283 Hunt'g Pike, Hunt. Valley, Pa., OR 7-1242
(15-17)

SHEET METAL FABRICATORS.
1st Class Mechanic. Capable of assembling small and large control consoles. Exceptional benefits.
INDUSTRIAL PANEL CORP.,
Cornwells Hts., Pa. Call 639-6556.
(13-17)

BOROUGH of BELLMAWR
Dept. of Highways
Helpers needed immediately for general assignments. 40 hr. week, uniforms provided and liberal fringe benefits.
Rate $2.40 to start, soon to go to $2.55, fast advancement for hard and willing workers.
Prefer local residents but will consider others. Steady work in modern surroundings and with well maintained equipment.
Apply Immediately:
ADMINISTRATION OFFICE
2nd Level
MUNICIPAL BUILDING
21 E. Browning Rd., Bellmar, N. J.
(13-21)

KEYPUNCH OPERATORS. Experienced. Permanent, full time or part time position in air-condtioned office. Good working conditions. Pleasant environment. Liberal fringe benefits. Apply in person to MRS. HILLIARD. AMERICAN FILM CORPORATION, 19th & Allegheny Ave., Philadelphia, Pa. (17-19

Šį sekmadienį, kovo 9 d., Moters dienos minėjimas su skaniomis vaišėmis
Sekmadienį, kovo 16 d., "Laisvės" šėrininkų suvažiavimas ir banketas

"Laisvės" Bendrovės suvažiavimui sveikinimai

Jau pradėjo plaukti "L." B-vės suvažiavimui sveikinimai. Prašome pasiskaityti:

San Leandro, Calif.

ALDLD 198 kp. pereitame susirinkime nutarė aukoti $100 "Laisvės" suvažiavimui. Siunčiame čekį tąja suma, kaipo pagerbimą "Laisvės" **vyriausio redaktoriaus** proga jo **75 metų** sukaktuvių. Draugiškai, **Ks. B. Karosienė,** kp. sekr.

— — — — —

Miami, Fla.

LLD 75 kp. susirinkime, apsvarsčius visus reikalus, prieita išvados, kad reikia sveikinti "Laisvės" B-vės suvažiavimą. Taigi čia rasite čekį vertės **$50,** prašome priimti mūsų sveikinimą. **LLD 75 kp. valdyba ir nariai,** per **J. Kancerį.**

— — — — —

Nuo kitų gauta sekamai:

Rožė Užusonienė (atminčiai mirusio vyro Juozo, St. Petersburg, Fla.) Čia jos antra šimtinė	$100.00
P. Petraitis, Brooklyn, N. Y.	50.00
K. Menkeliūnaitė, (per I. Mizarienę) Milan, Italy	20.00
A. J. Babarskai, Richmond Hill, N. Y.	20.00
S. V. Kuzmickai, Cleveland, Ohio	16.00
Nuo palydovų (A. Ostapuk, per F. Šimkienę) Newark, N. J.	16.00
O. ir V. Čepuliai, Brooklyn, N. Y.	10.00
K. Vikonis, Philadelphia, Pa.	10.00
J. A. Kauliniai, Huntington, N. Y.	10.00
John Webra, Cleveland, Ohio	6.00
Nellie Grigas, Rockford, Ill.	6.00
J. Gates-Gataveckas, Euclid, Ohio	6.00
E. Drobus, Stevensville, Mich.	6.00
Frank Pavalkis, No. Caldwell, N. J.	6.00
J. Krauzaitis, Manchester, Conn.	5.00
A. Adamaitis, Philadelphia, Pa.	5.00
Bronė Čiuberkienė, So. Boston, Mass.	5.00
LLD 29 kp. (per Vera Kelley), Rockford, Ill	5.00
Ch. Morkūnas, Toronto, Canada	4.00
P. Jasilionienė, Binghamton, N. Y.	3.00
Mary Gilvickas, Pittston, Pa.	2.00

Po $1: M. Račila, Dover Foxcroft, Me.; J. Čižauskas, Wilmerding, Pa.; E. Chaponis, Framingham, Mass.; Anna Mažuikienė, Dorchester, Mass.; P. Kunz, Brooklyn, N. Y.; A. Navikauskas, New Canaan, Conn.

— — — — —

Tai didelis ačiū viršminėtiems už jų sveikinimus. Mes neseniai išsiuntėm visiems LLD ir LDS kuopų sekretoriams laiškus, reikale suvažiavimo, prašydami, kad jie pasistengtų surinkti aukų savo susirinkimuose, ir kad jų kuopos, kiek išgali, iš iždo pasveikintų "Laisvės" B-vės suvažiavimą. Esame tikri, kad sekretoriai mūsų prašymo išklausys ir pasirūpins, kad Suvažiavimas bus gražiai paremtas su finansiniais pasveikinimais.

Beje, norime, kad kuo daugiau delegatų dalyvautų šiame suvažiavime, tad kuopos, kurios turite Liet. Koop. Spaudos B-vės šėrus, išrinkite savo delegatus, ir taipgi pavieniai, kurie turite šėrus, dalyvaukite šiame suvažiavime.

Nepamirškite, kad vakare, KOVO 16 d., (Suvažiavimas įvyks tą pačią dieną 10 val. ryto) 6 val. vakare bus banketas. Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti. Bilietas $3.50 asmeniui.

"Laisvės" Ad-cija

"Juoko šventė"

Bulgarijoje, Gabrovo mieste, kuris, kaip sakoma, turi jumoro jausmą, kasmet antroje gegužės pusėje rengiama satyros ir jumoro dekada. Į šią "Juoko šventę" suvažiuoja daug įžymių satyrikų iš visi pasaulio.

Prašė apiplėšti

M. Gonselesas (Venesuela), prekybininkas, gavo pranešimą, kad už skolas jo parduotuvei uždėtas areštas. Tada jis paprašė miesto gyventojų, kad ją apiplėštų. Jo prašymas tuojau pat atliktas.

BANKETAS

RENGIA "LAISVĖS" BENDROVĖ

Sekmadienį, Kovo 16, 1969

"LAISVĖS" SALĖJE

102-02 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y.

Iš ryto 10 valandą įvyks "Laisvės" Bendrovės suvažiavimas, o vakare apie 6 val. bus banketas. Kviečiame visus dalininkus dalyvauti suvažiavime ir bankete. Taipgi kviečiame ir svečius dalyvauti.

Banketo bilietas $3.50 asmeniui

— "Laisvės" B-vės Board Direktoriai

Minės bibliotekos 400 metų sukaktį

Vilniaus Elta praneša:

Ateinančių metų rudenį sukanka 400 metų seniausiai Tarybų šalies knygų saugyklai — Vilniaus universiteto mokslinei bibliotekai. Numatyta šią sukaktį iškilmingai minėti visoje respublikoje.

Įvyko jubiliejinės komisijos posėdis. Pirmininkaujant komisijos pirmininkui, universiteto rektoriui prof. J. Kubiliui, buvo apsvarstyta pasiruošimo šiam minėjimui eiga. Posėdyje kalbėję G. Zimanas, K. Žukauskas, V. Jakelaitis, J. Kuzminskis, M. Požarskas, A. Ulpis aptarė priemones, susijusias su jubiliejumi, ir pateikė naujų pasiūlymų.

Sudaryta bibliotekos 400-ųjų metinių minėjimo programa, paruoštas bibliotekų tarybos renginių planas, numatyta organizuoti kilnojamas parodas. Baigiama gaminti dokumentinė kino apybraiža apie biblioteką. Spaudai ruošiami įvairūs leidiniai, straipsniai, informacinė medžiaga.

Dailininkų sąjunga skelbia konkursą mokslinės bibliotekos ekslibrio ir jubiliejinio medalio projektams sukurti. Jubiliejaus proga bus išleisti specialūs pašto vokai bei įvairūs suvenyrai.

Vengrijos miestelio Kišnisalaša gyventoja Kalman Kiš, našlė su šešiais vaikais, paskyrė savo gyvenimą beglobių vaikų auklėjimui. Per 40 metų ji išaugino 94 beglobius berniukus ir mergaites.

News From the Baltic

A play "Love, jazz and Art" by Lithuanian playwright J. Grušas is in Estonia this year's theatrical season. It's a dramatic story about a youth who has gone astray.

— — —

Latvian oldest commercial ship "Janis Rainis" went to its last trip from Latvia to England. That almost a half century old ship, named after Latvian poet, is known also in other Baltic States. In 1941 "Janis Rainis" made a trip from Estonia to Leningrad, carrying wounded women and children to safety. It was hit by a bomb, but reached its destination.

Latvian Naval administration decided to give the ship's name to a new ship. Old "Janis Rainis" last trip was filmed as a documentary.

— — —

American professor R. Zirkind from the Brooklyn Politechnical Institute visited Tartu University in Estonia and gave a lecture there about infrared light in the atmosphere of the planets. The main reason for his trip was to get acquainted with the work in Tartu University's Astro physical Observatory.

Ilse

Iš vietinių organizacijų veiklos

Liaudies menininkų paroda

Paroda įvyko sausio 11 ir 12 dd. "Laisvės" salėje. Apie dailininkus jau buvo plačiai parašyta. Paroda pavyko labai sekmingai. Per abi dienas žmonių lankėsi skaitlingai.

Pirmą dieną Aido choras ir solistai N. Ventienė, A. Iešmanta ir V. Becker, vad. Mildred Stensler, davė gražią dainų programą.

Antrą dieną Jonas Grybas labai vykusiai parodė tarybinius Lietuvoje gamintus filmus.

Parodoje smarkiai darbavosi M. Šukaitienė, V. Venckūnienė, O. Kazlauskienė, W. Keršulis, V. Venckūnas, J. Grybas, J. Rušinskas, Ilse Bimba, J. Lazauskienė, K. Rušinskienė, V. Bunkienė ir Onutė.

Parodą gražiai apdovanojo Suzana Kazokaitė-Jones, M. Šukaitienė, E. Danelevičienė, A. Šukaitis, Sungailienė, ir P. ir H. Vaitkai.

Už dovanas visiems dalyviams ačiū.

Meno paroda LLD 185 kp. iždą pakėlė virš šimtu dolerių.

-:- -:- -:-

Tarybų Lietuvos svečių pasitikimas

Pasitikimas įvyko sausio 26 d., Maspeth, N. Y., Lietuvių Piliečių Klube. Pavyko šimtu nuošimčių.

Rengimo komisijoje darbavosi: E. Jeskevičiūtė, A. Jakštienė, Mildred Stensler, prof. H. Juška ir J. Grybas. Jiems pagelbėjo Jonas Klasčius, Klubo pirmininkas, Vytautas Beleckas, Pranas Bručas, Lilija Kavaliauskaitė ir daugelis aidiečių.

Iš laikraščių tik "Laisvė" kooperavo šimtu nuošimčiu.

Ilse Bimbienė nupiešė svečių sveikinimui obalsius.

V. Gasiūnienė, A. Jakštienė, V. Nevinskienė ir J. Lazauskienė patarnavo prie stalų.

Tikiu, svečiai ir skaitlinga publika buvo gražiai pasitenkinę.

Aido Choro pamokose Aldoną Kvedaraitė

Vasario 21 d. Aido Choro pamokose buvo didelis įvairumas. J. J. Lazauskai atsivežė į Aido Choro pamokas savo viešnią iš Tarybų Lietuvos Aldoną Kvedaraitę ir supažindino su visais Aido Choro nariais. Aldona yra labai kukli ir maloniai graži mergina, muzikos mokytoja Klaipėdoje.

Aido pirmininkas J. Grybas pašaukė visus aidiečius susėsti pamokoms. Aldona Kvedaraitė sėdasi prie altų. Aido mokytoja Mildred Stensler įteikia Kvedaraitei dainas su gaidomis. Prasideda dainavimas. Kvedaraitės balsas skamba maloniai.

Turime trumpą pertrauką. Po pertraukos prašome viešnią, kad Aido Chorui padiriguoti. Bet Kvedaraitė sako: Aš jums geriau pianu akompanuosiu, o jūsų mokytoja Mildred Stensler diriguos. Taip ir padaryta.

Baigus praktiką, turėjom vaišes. Diana Nevinskaitė, savo gimtadienio proga ir motinos Valentinos Nevins gimtadienio atžymėjimui, atidarė skaidriosios. Joms Aidas sudainavo "Ilgiausių metų." Jonas ir Julia Lazauskai, prisiminimui vedybinės sukakties, pastatė daugiau skaidriosios. Lazauskams sudainavom sukakties dainą.

Aidiečiams pasiliks gražus Aldonos Kvedaraitės atsilankymo prisiminimas.

-:- -:- -:-

Aidiečiai skaitlingai važiuos į LMS Festivalį

Aidas siunčia savo geriausius dainininkus: N. Ventienę, A. Iešmantą ir V. Becker, kaip delegatus ir solistus. Taipgi važiuos apie 15 aidiečių ir dalyvaus dainų programoj, kaip Aido Choro grupė.

Tad lai skamba Aidas Miami mieste.

Aido pirmininkas

Paskutinis saldus atsikvėpimas

Po šia antrašte komercinėje spaudoje tilpo korespondencija, kuri iškelia JAV Pentagono didelius pasiruošimus karui. O vasario 4 dieną National Broadcasting Co., Chanel 8 stebėjom patiektą raportažą, kokie biologinio karo nuodai yra paruošti ir jų sukrauta sandėliuose Kolorado valstijos kalnuose ir Utah valstijos dykumose, kurie buvo bandyti ant avių ir 6,000 jų užtroškinta tarpkalnėse, 40 mylių tolumoje nuo kalbamų nuodų sandėlių.

Šiurpas sukrečia žmogų, klausant tokius pranešimus ir matant ant TV tūkstančius stimpančių besikamuojančių avių, kurios užkrėstos nuodais ir negali atsikvėpti. Tuose pačiuose raportuose nurodoma, kad tų nuodų jau yra tiek pagaminta, jog jei juos ant karto paleistum į orą, tai užnuodintų visą kontinentą.

JAV buvo pirmutinės pasigaminti atomines bombas, ir jas vartojo II pasauliniame kare prieš Japoniją. Pasaulis to neužmirš, to neužmirš geltonoji rasė. O kas gali tikėti, kad JAV ir vėl nebus pirmutinės naudoti atomines bombas prieš bent kurią šalį.

Turėdamos savo kariškas bazes įvairiose šalyse, o daugiausia apie Tarybų Sąjungą iš visų pusių, grąsina, kad jos yra pasiruošusios... Siūlo taiką, bet prisipažįsta, kad siūlo "iš jėgos", tai reiškia, tokią taiką, kokią siūlytų tvirtas vyras silpnam piemenėliui... Tokią taiką siūlo ir Vietname, kokios nieks nebegali priimti, nes tai būtų lygu pasivergimui.

Ar mūsų naujas prezidentas Richard M. Nixonas eis tokiu pat keliu, kaip ėjo Lindon B. Johnsonas,—siūlyti taiką ir vis siųsti naujus pulkus kariuomenės ir skirti naujus bilijonus dolerių karo reikalams? Ar jo apsilankymas Europoje ne bus toks kaip L.B.J. buvo Azijoje? O tai didinimas karo.

Dzūkelis

Pasimatysime sekmadienį

Šį sekmadienį, kovo 9 d., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke, Niujorko Lietuvių Moterų klubas minės **Moters Dienos** šventę. Tai bus 2 val. po pietų.

Kaip jau žinote, turėsime puikią meninę programą, bus ir kitų įvairumų. O svarbiausia, tai, kad dalyvaus viešnia iš T. Lietuvos, kuri mums papasakos apie savo gimtinę.

Po programos bus skanių valgių, pagamintų pačių klubiečių. Įėjimas $2.

I.M.

Nauja įmonė

Plungė. — Rietavo medžio apdirbimo kombinatas iki šiol buvo nedidelė įmonėlė, per metus išleidžianti produkcijos už 760 tūkstančių rublių. Dabar šalia senojo pastato kyla nauji imonės korpusai. Juos stato Plungės kilnojamos mechanizuotos kolonos statybininkai. Bus pastatyti du dideli cechai.

Jau 1971 metais kombinato gamybos apimtis padidės iki dviejų milijonų rublių per metus. Tai bus išties visiškai naujas fabrikas, kuris specializuosis baldų virtuvėms gamyboje.

Parengimų Kalendorius

Kovo 9 d.

Niujorko Lietuvių Moterų klubo koncertinis popietis minėjimui **MOTERS DIENOS,** 2 valandą po pietų, "Laisvės" salėje.

Kovo 16 d.

"Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavimas 10 val. ryte, o 6 val. vakare banketas. Prašome įsitėmyti datą.

Balandžio 20 d.

LDS 1-os kuopos pietūs 1-mą valandą "Laisvės" salėje.

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks kovo 11 d. 2 val. po pietų, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave. Kiekvienas susirinkimas svarbus. Kaip visada, ir šis susirinkimas bus su vaišėmis. Visi nariai ir narės prašomi dalyvauti.

Valdyba (15-17)

Daug automobilių

Japonijoje vis daugėja automobilių. Vienas Japonijos laikraštis rašo: "Kokia prognozė ateičiai? Beviltiška, jeigu turėsim omeny, kad po 10 metų Japonijoje bus daugiau kaip 30 milijonų automobilių. Mūsų statistikai visiškai ramiai apskaičiuoja, kad iki to laiko po mašinų ratais žus 370 tūkstančių žmonių, o 10.5 milijono bus sužeista".

PODAROGIFTS, INC.

Gera Žinia!
MES VĖL PRIIMAME UŽSAKYMUS DEL ŠALDYTUVŲ

Puiki Dovana!
MOTORCIKLIAI
MOTORĖLIAI
MOTORDURAČIAI

ŠALDYTUVAI

2181	Zil-Moskva 240 Ltr.	236.33
2182	Oka-3 200 Ltr	212.11
2183	Yuryzan 175 Ltr	196.00
2184	Orsk (KX-0100) 120 Ltr	191.89
2185	Minsk-2 119 Ltr	169.67
2186	Biryusa 160 Ltr	191.89
2187	Mir. 125 Ltr	161.56
2188	Saratov 2, 85 Ltr	111.11
2189	Dnepr or Donbas, 165 Ltr	151.56

MOTORCIKLAI

2111	Ural-2 M-63 U with Side Car	771.60
2112	K-750 M with Side Car	740.74
2113	Jupiter IZH-2 with Side Car	377.11
2114	Jupiter IZH-2	270.89
2115	IZH-Planeta with Double Seat	258.33
2116	Voshod with Double Seat	203.33
2117	M-105, one cylinder, 7 H.P., 123. 5 c.c.	145.83

MOTORĖLIAI IR MOTORDURAČIAI

2121	Tula-tourist, 10 H.P., 199 c.c.	225.00
2122	Viatka-VP-150 M, 6 H.P., 148 c.c.	145.89
2123	Riga-3, 2 H.P., 55 c.c.	79.22

GREITAS PRISTATYMAS — SKUBIAI SIŲSKIT JŪSŲ UŽSAKYMUS Į

Podarogifts, Inc.

220 Park Avenue South, New York, N.Y. 10003
Tel. 212—228-9547

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Tel. 215-925-3455
Ar į bile mūsų skyrių

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N.Y. 10036
Tel. 212-245-7905
ar į bile mūsų skyrių.

PACKAGE EXPRSS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N.Y. 10019
Tel. 212—581-7729
ar į bile mūsų skyrių.